

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi valtuustokaudelta
- 3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset
- 4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman käsittely toimielimissä

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

JOHDANTO

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisimpiä tehtäviä (Kuntalaki (410/2015) 1 §). Tehtävä on säilynyt kunnilla myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä. Hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä kunnan strategiassa (Kuntalaki 410/2015, 37 §). Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 6 §) velvoittaa kuntia seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Lain mukaan kunnanvaltuustolle on valmisteltava laaja hyvinvointikertomus valtuustokausittain ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

Vihdissä on laadittu Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 27.9.2021.

Kaikkien raportoinnissa käytettyjen indikaattorien osalta ei kerätä valtakunnallisesti vuosittain tietoa. Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa on hyödynnetty tämän vuoksi valtakunnallisten tilastotietojen lisäksi myös kunnan omista tietokannoista saatavia tilastotietoja sekä asiantuntijoiden näkemyksiä.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta, joten tämä raporttivuosi koskee ensimmäistä vuotta, kun hyvinvointialueet olivat toiminnassa. Vihti kuuluu yhdeksän muun kunnan kanssa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueeseen. Vihdin Laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on tehty aikana ennen sosiaali- ja terveystalouden uudistusta. Siksi osa tavoitteista on osoitettu perusturvakuntayhtymä Karviaiselle. Vuoden 2023 hyvinvointiraportissa keskitytään palveluiden erityymisen jälkeen kuntakohtaisiin tavoitteisiin. Vuoden 2023 hyvinvointiraporttia on työstetty yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa, mutta sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen siirtymän vuoksi hyvinvointialueen tavoitteet eivät ole täysin yhtenevät perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa. Myöskään kaikkea tietoa Vihdin alueen sosiaali- ja terveystalouden käytöstä ei ole saatavilla samanmuotoisena kuin aiemmin.

Vuoden 2023 talousarviovalmistelun yhteydessä Vihdin kuntaan esitettiin perustettavaksi hyvinvointikoordinaattorin toimea, jonka avulla pyrittiin tukevoittamaan koordinaatiota hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa, ehkäisevässä mielenterveys- ja päihdetyössä sekä Lapsiystävällinen kunta -toiminnassa. Hyvinvointikoordinaattorin vuoden määräaikainen toimi hyväksyttiin Vihdin kunnanvaltuustossa 7.11.2023 osana vuoden 2023 talousarviota. Myöhemmin vuonna 2023 hyvinvointikoordinaattorin nimike vaihtui hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaksi, ja tehtävä vakinaistettiin osana vuoden 2024 talousarviota.

Vuoden 2023 hyvinvointiraportista on tehty raportin pääkohdat sisältävä diaesitys tämän asiakirjan rinnalle.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

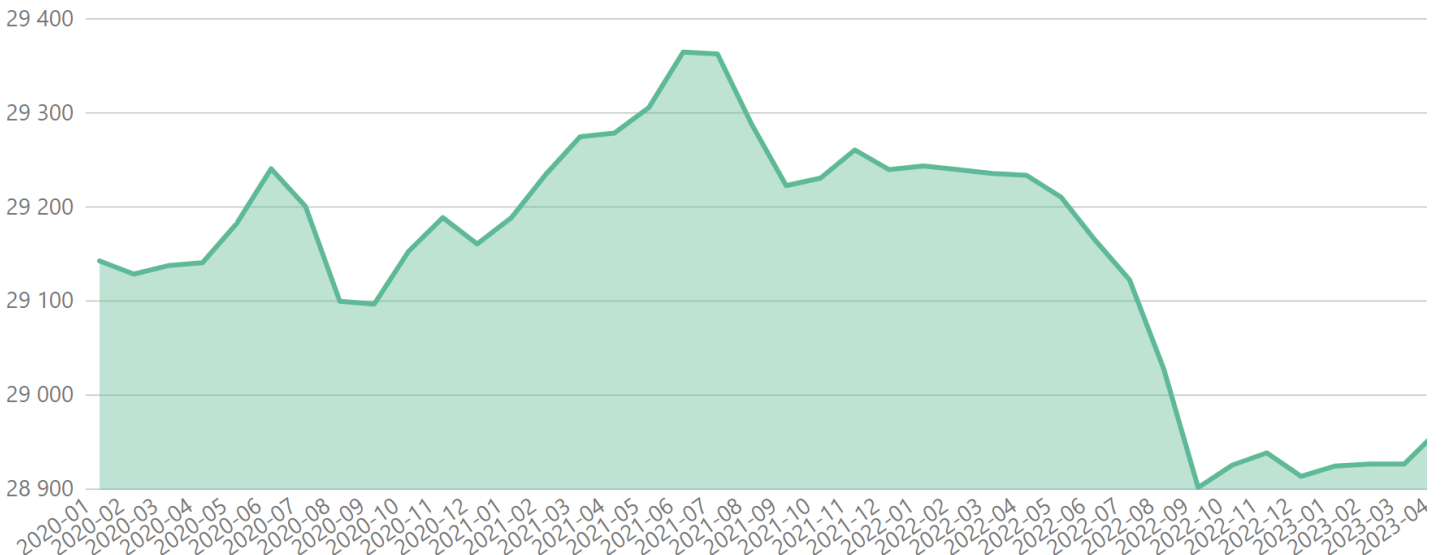
Indikaattoreiden ja muun tiedon osoittamaa hyvinvointia raportoidaan tässä luvussa ikäkausittain. Indikaattoritiedon käsittelyä painotetaan niihin tietoihin, jotka ovat päivittyneet vuonna 2023. Hyvinvointiraportti sisältää indikaattoritietoa myös edellisiltä vuosilta siltä osin, kun indikaattorit eivät ole vuonna 2023 päivittyneet.

VIHDIN VÄESTÖRAKENNE

Vihdin väkiluku on vuoden 2023 ennakkotilastojen mukaan 28 812 asukasta. Väkiluku on vähentynyt 0,35 % edellisestä vuodesta. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella väkiluku on keskimäärin kasvanut 1,8 %. Vuonna 2023 Vihti on ollut muuttotappiainen 101 asukkaan verran.

Taajama-aste on 75,7 %, joka tarkoittaa, että noin neljännes väestöstä asuu taajamien ulkopuolella. Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole 200 metriä suurempi. Taajama-aste tulee ottaa huomioon suunniteltaessa palveluiden saavutettavuutta.

Vihti - VUOSITTAINEN RAPORTTI 2023

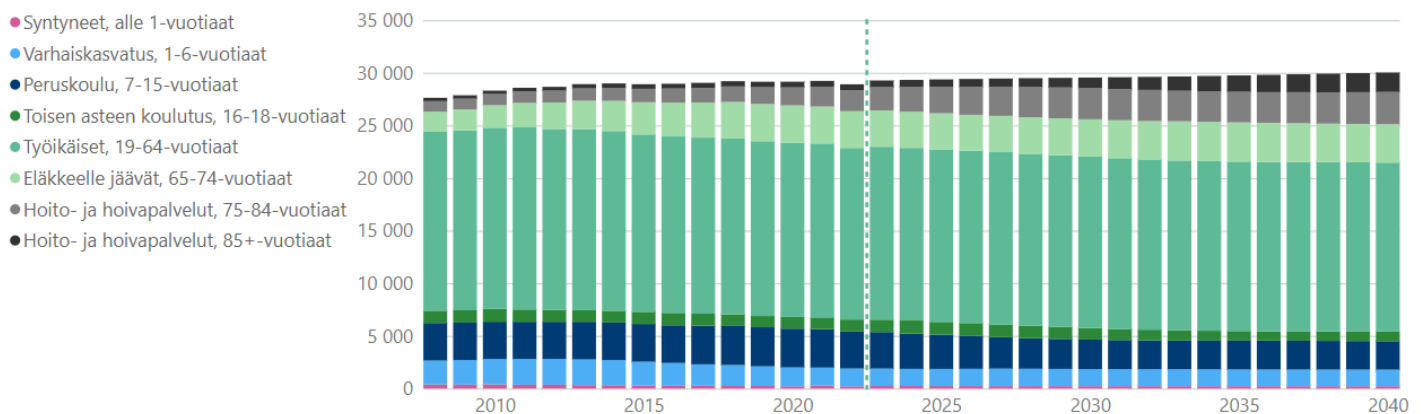
Lapsiperheitä, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, on vuonna 2022 Vihdissä 40,8 % kaikista perheistä. Uudellamaalla vastaava luku on 41,6 %. Syntyneiden lasten määrä lähti vuoden 2021 aikana merkittävään nousuun, mutta kääntyi laskuun vuonna 2022. Vuonna 2020 syntyneiden lasten määrä oli 221, kun vuoden 2021 aikana lapsia syntyi 287 (kasvua lähes 30%). Vuonna 2022 lapsia syntyi 225. Vuoden 2022 tilastojen mukaan 15-vuotiaita on Vihdin väestöstä 17,4 %, joka vastaa hyvin alueellista keskiarvoa.

Aikuisväestöä (15-64v.) on 61,7 %, joka on noin kolme prosenttiyksikköä vähemmän kuin alueella keskimäärin. 65 vuotta täyttäneiden osuus koko väestöstä (20,9 %) on vuonna 2022 suurempi, kuin Uudellamaalla keskimäärin (18,2 %), mutta pienempi kuin koko maassa (23,3 %). Samoin 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä (8,3 %) on yli Uudenmaan keskiarvon (8,1 %), mutta on kuitenkin edelleen jonkin verran matalampi kuin koko maassa keskimäärin (10,4 %). Aikuisväestön ikäjakauma Vihdissä on siis naapurikuntiin verrattuna painottunut eläkeikäisiin.

Demografinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta työtöntä ja työvoiman ulkopuolella olevaa on sataa työllistä kohden. Huoltosuhde on heikentynyt Vihdissä vuonna 2022 (61,7) lähelle koko maan tasoa (62,4). Uudellamaalla huoltosuhde on keskimäärin huomattavasti parempi: 51,8.

Tilastokeskuksen väestöennusteiden (2021, ks. kuva alla) mukaan Vihdin väkiluku tulee tulevina vuosikymmeninä kasvamaan niin, että ikääntyvän väestön määrä kasvaa huomattavasti. Vastaavasti syntyvyys vähenee. Vihdin ikärakenteen kehitys seuraa Suomen kansallista trendiä.

Väestö 2008-2022, väestöennuste 2023-2040 (Tilastokeskus 2021)

TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

Vuosikate, % poistoista

Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

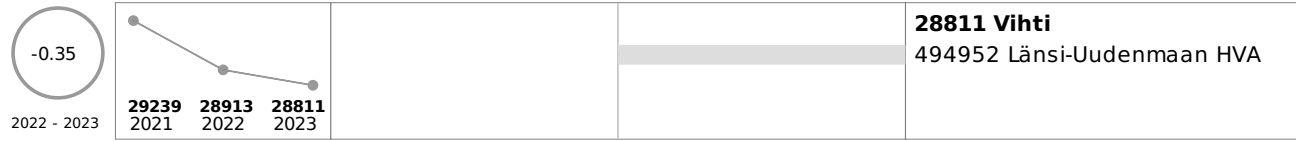
Verotulot, euroa / asukas

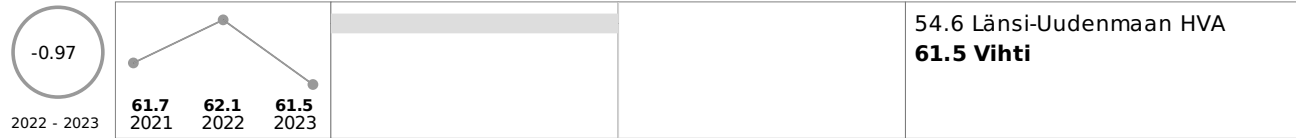
Elinvoima

Väestö

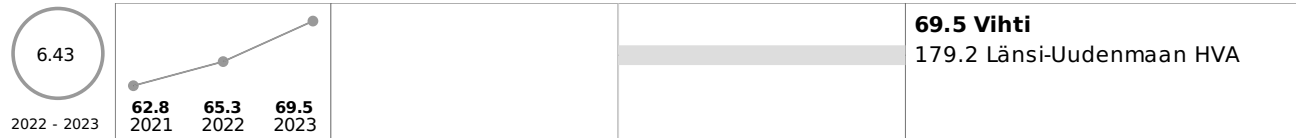
Väestö 31.12.

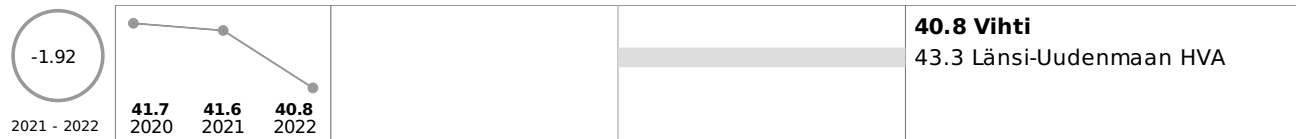
Huoltosuhte, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

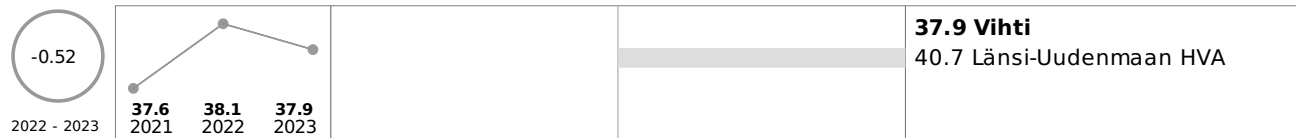
Lapsiperheet, % perheistä

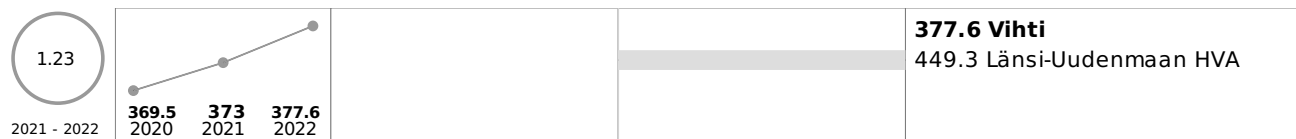
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030

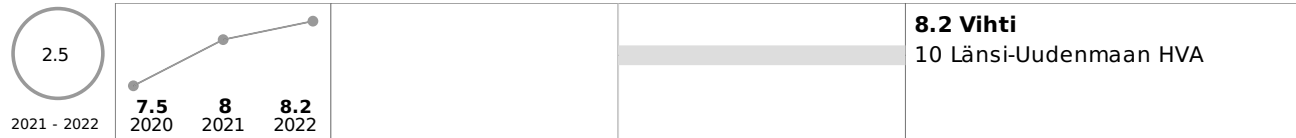

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

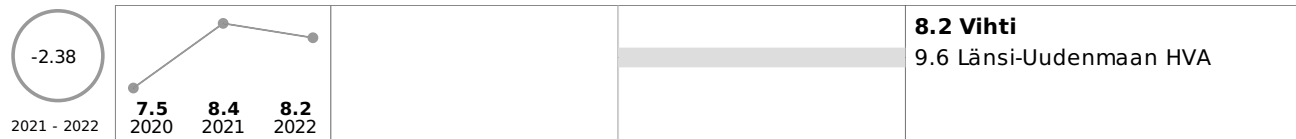

Elinvoima

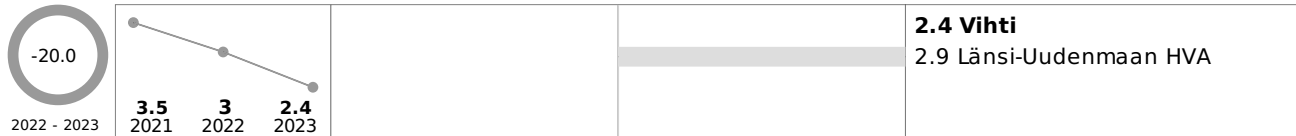
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

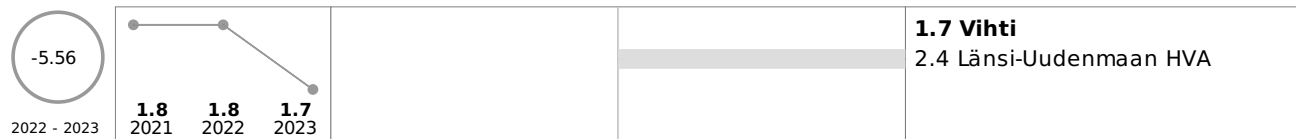
Lasten pienituloisuusaste

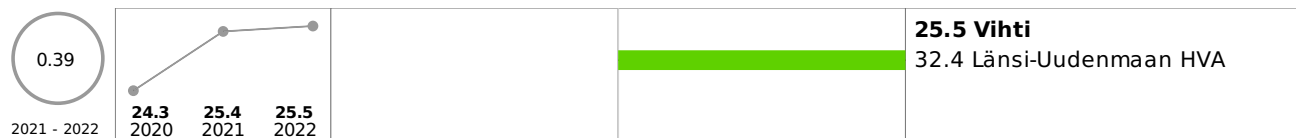
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Valtionosuuksissa asukasta kohden Vihdin kunta (690 €) edustaa karkeasti koko maan keskitasoa (655 €), mutta jää Uudenmaan keskitasosta (901 €). Sote-uudistuksen myötä valtionosuusperusteissa tapahtui merkittäviä muutoksia mm. ikärakenteesta maksettaviin kustannuksiin. Valtionosuuksissa aikaisemmin ikäihmisten osuus oli korkeampi, mutta nyt laskentatekijöissä korostuu alle 16-vuotiaiden osuus. Verotulossa asukasta kohden on ollut kasvua pariin edellisen vuoteen verrattuna johtuen ansiotulojen kasvusta. Lainakanta asukasta kohden on Vihdissä (3 899 € / koko maa 3 377 €).

Kokonaisuudessaan kuntatalouteen ovat useampana vuotena vaikuttaneet voimakkaasti ulkopuolelta tulevat muutostekijät. Valtion koronatuettujen lihattivat kuntien taloutta yksittäisinä vuosina 2020-2022 jolloin myös Vihdin tilikauden tulokset olivat merkittävästi positiivisia. Vuoden 2023 hyvää tulosta selittää kuntataloudessa sote-uudistuksen jälkeiset kertaluontoiset veroerät sekä Vihdin osalta myös kesällä 2023 tapahtunut maa-aluekauppa Microsoftin kanssa. Vuosien aikana on päässyt unohtumaan, että lähtökohta, josta koronan aikakauteen siirryttiin, oli kuntien talouden kannalta mahdollisimman huono. Kuntien taloudellinen tilanne oli erityisen heikko vuonna 2019 ja 2018. Tulevien vuosien kuntatalouden arviointi on kuitenkin yhä hankalaa johtuen muun muassa kuntien valtionosuusleikkauksista, suhdanneriskin vastuun kasvusta työvoima- ja elinkeinopalvelujen tulevan siirron myötä sekä hyvinvointialueiden palvelutason sopeutustoimien heijastevaikutuksista.

Vuodesta 2024 lähtien arviot osoittavat, että kuntataloudessa siirytään vuoden 2018 ja 2019 tilanteeseen, jolloin tulot eivät riitä kattamaan menoja. Samaan aikaan valtion tasolla on pyrkimys uudistaa kuntien rahoitus pohjaa. Tästä esimerkkeinä mm. valtionosuusuudistus sekä marraskuussa 2023 valtiolta tullut ilmoitus 400 miljoonan euron lisäleikkaustarpeista valtionosuuksiin. Vihdin kuntatalous on arvioitu vuodelle 2024 ylijäämäiseksi, mutta vuodesta 2025 lähtien ylijäämä taittuu alijäämäksi johtuen valtionosuusleikkauksista, palkankorotuksista, yleisestä hintojen kehityksestä sekä korkeasta investointitasosta, joka alkaa rasittaa rahoituksen lisäksi käyttötalouden puolta.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

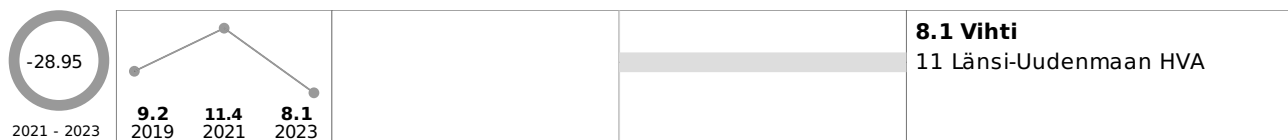
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

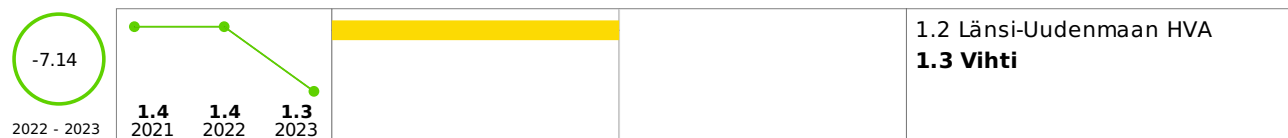

Tytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

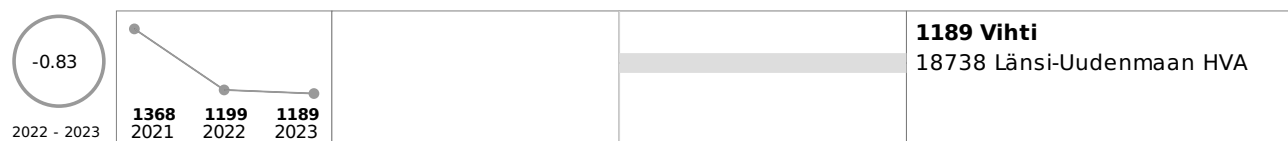

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

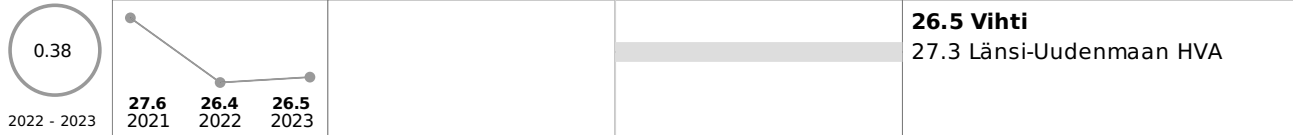
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

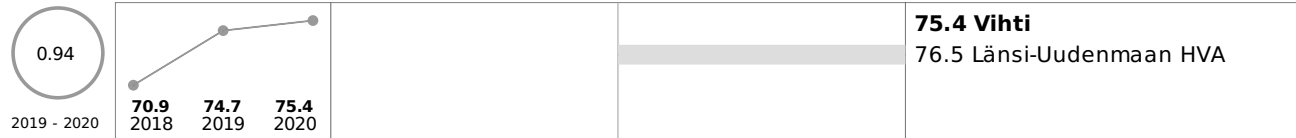
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kunnan palvelut

Päivähoito

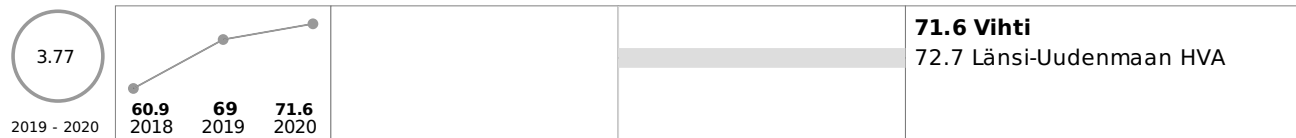
Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

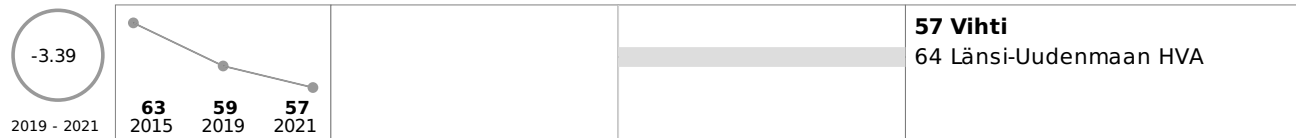

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

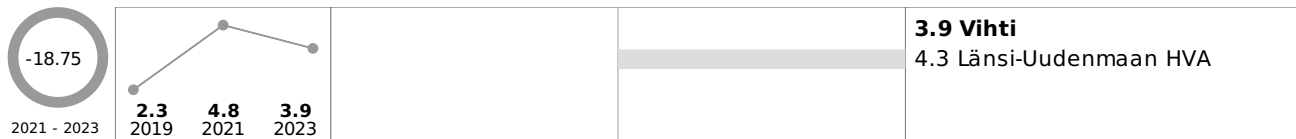

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

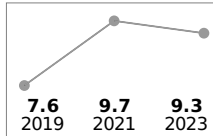
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

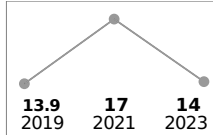
2021 - 2023

8.8 Länsi-Uudenmaan HVA
9.3 Vihti

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

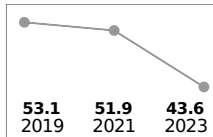
2021 - 2023

14 Vihti
15.4 Länsi-Uudenmaan HVA

Koulukiusaaminen loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

2021 - 2023

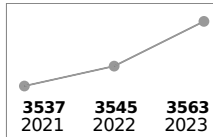
43.6 Vihti
49.3 Länsi-Uudenmaan HVA

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

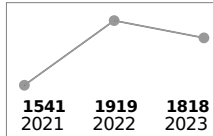
2022 - 2023

3438 Länsi-Uudenmaan HVA
3563 Vihti

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

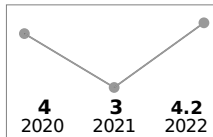
2022 - 2023

1512 Länsi-Uudenmaan HVA
1818 Vihti

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

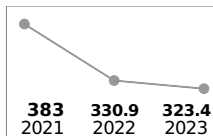
2021 - 2022

3.4 Länsi-Uudenmaan HVA
4.2 Vihti

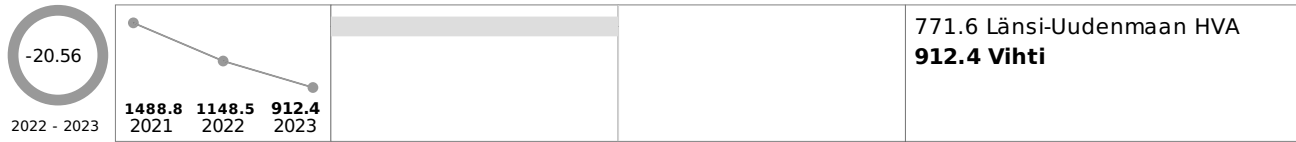
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta (vuosi 2018 ennakkotieto)

2022 - 2023

243.9 Länsi-Uudenmaan HVA
323.4 Vihti

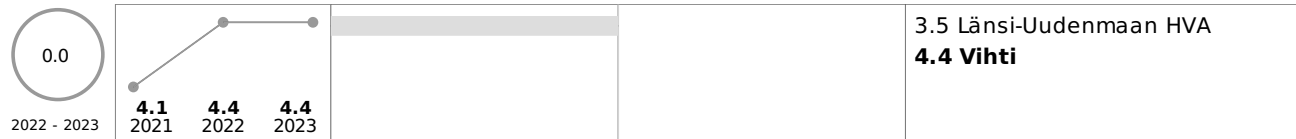
Erikoissairaanhoidon avohoitoikäykset, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta (vuosi 2018 ennakkotieto)

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

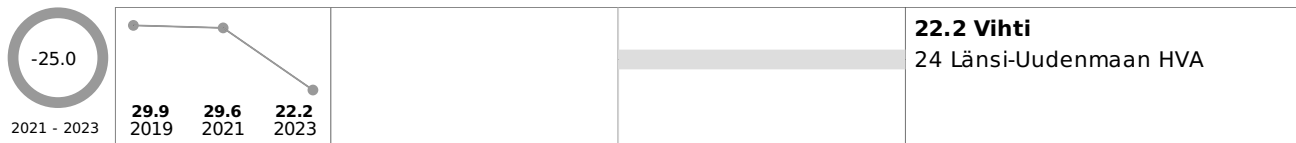

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

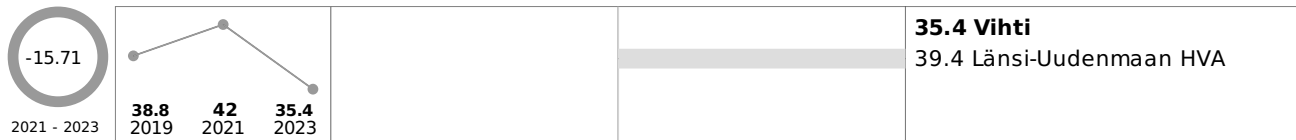

Vapaa-aika

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Muut palvelut

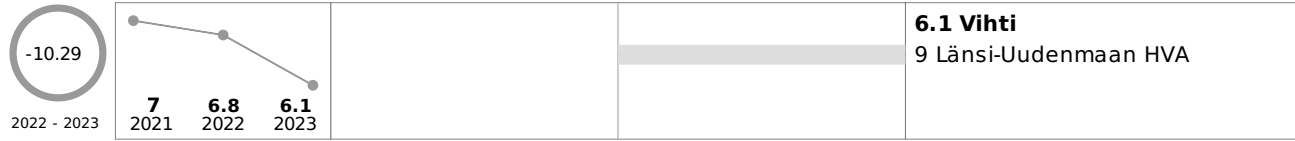
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

Talous

Muut palvelut

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Vuonna 2023 lapsiperheiden sosiaali- ja terveystalouksista on huolehtinut ensimmäistä toimintavuottaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue. Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutehtävät tarkoittavat lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden osalta mm. varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, opetuksen, harrastusmahdollisuuksien, nuoriso- ja liikuntapalveluiden järjestämistä.

Vihti on mukana myös Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallissa ja tavoittelee Lapsiystävällinen kunta -tunnustusta. Malli auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Lapsiystävällinen kunta -mallin tuella kunta varmistaa, että haavoittuvassa asemassa olevat lapset tunnustetaan ja he saavat tarvitsemansa tuen. Malli on tutkitusti vaikuttava väline kunnille lapsen oikeuksien edistämiseen. Kunnat ovat merkittävässä asemassa turvaamalla lasten oikeuksien toteutumista. Malli on myös linjassa kansallisen lapsistrategiatyön kanssa. Vuonna 2023 Unicef hyväksyi Vihtin Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman ja mallissa siirryttiin suunnitelman toimeenpanovaiheeseen.

Toimintasuunnitelmaan sisällytettiin 7 tavoitetta, jotka ovat:

1. Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville.
2. Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus).
3. Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamiseen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.
4. Kunta varmistaa, että jokaisen lapsen elämässä on vähintään yksi turvallinen aikuinen, johon lapsi voi luottaa ja joka tukee lasta kasvussa ja kehityksessä. (Lapsilta tullut tavoite)
5. Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.
6. Kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä.
7. Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.

Toimintasuunnitelmaan on kirjattu yhteensä 37 toimenpidettä, joiden avulla pyritään saavuttamaan asetetut tavoitteet. Etenemistä seurataan Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmässä sekä UNICEF:n järjestämissä seuranta-tapaamisissa

Lasten ja nuorten palveluissa näkyy vahvasti mielenterveyspulmien määrä. Vaikka lasten- ja nuorisopsykiatrian käyntimäärät ovat vuonna 2023 Vihdissä laskeneet merkittävästi aikaisemmista vuosista, ne edelleen ylittävät hyvinvointialueen keskiarvon. Kuormittuneet lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ovat osaltaan näkyneet myös lastensuojelupalveluissa siten, että mielenterveysongelmista kärsiviä lapsia ja nuoria on jouduttu sijoittamaan kodin ulkopuolelle, vaikka heidän olisi tullut päästä riittävien mielenterveyspalvelujen piiriin.

Eriarvoisuuden vähentämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi lasten ja nuorten kehitysedellytykset on yhteiskunnan ja kunnan toimesta turvattava. Tämä tarkoittaa kehitysympäristöjen kuten kodin, varhaiskasvatuksen, koulun, työn ja vapaa-ajan ympäristöjen toimintaedellytysten turvaamista. Vaikka perheessä ja lapsen elämässä olisikin riskejä, turvaavat erilaiset suojaavat tekijät lapsen kasvua. Näistä tärkeimpiä ovat myönteiset ihmissuhteet sekä onnistumisen kokemukset esimerkiksi koulussa tai harrastuksissa. Pärjäävyys syntyy koetusta hyväksynnästä, kannustavuudesta, keskusteleavasta ja kuuntelevasta ohjauksesta, johdonmukaisuudesta, kiinnostuneisuudesta sekä myönteisestä asenteesta.

Tähän raportin osioon on nostettu huomionarvoisia, kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toteuttamia toimenpiteitä lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta käsitellään tässä luvussa myös nuorten palvelut.

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksessa alkoi kuudessa eri päiväkodissa kaksivuotinen esiopetuskokeilu syksyllä 2021, tämä kokeilutoiminta päättyi keväällä 2024. Kyseiset päiväkodit ovat kokeilussa mukana koko kokeilutoiminnan ajan ja kunnan muut yksiköt toimivat verokkipäiväkoteina. Kokeilutoiminnan piirissä aloitti syksyllä 2022 125 vihtiläistä lasta. Yhteensä kaksivuotisen esiopetuskokeilutoiminnassa on ollut mukana 239 lasta. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -kehittämishjelmaa. Kokeilutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumia, selvittää perheiden palveluvalintoja sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Tasa-arvohankerahaa vuosille 2022-2023 saatiin esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen, joista palkattiin neljänsä kasvattajia kaikkein haastavimpiin lapsiryhmiin.

Varhaiskasvatuksen toiminta suunniteltiin ja toteutettiin pedagogisten painopistealueiden mukaisesti. Painopistealueina ovat olleet leikin ja liikunnan pedagoginen merkitys ja oppimisympäristöjä on pyritty rakentamaan huomioiden niissä lasten oppiminen leikin kautta. Lisäksi osallisuuden vahvistaminen on ollut yksi painopistealue, joka sisältää sekä lasten että huoltajien osallisuuden huomioimisen. Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopistealueina on ollut yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Esiopetuksessa on pyritty siihen, että jokaisella lapsella on kaveri. Vihtin kunnan liikkumishjelmassa varhaiskasvatukselle on määritelty tavoitteeksi, että jokaisessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelussa keskustellaan huoltajien kanssa lapsen liikunnan merkityksestä ja tämä tavoite on toteutunut hyvin. Myös LYK -työn kautta on varhaiskasvatukselle määritelty tavoitteita, joiden toteutumista seurataan ja arvioidaan toimintavuosittain.

OPETUSPALVELUT

Opetuksessa on ollut käytössä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää sekä tasa-arvohankerahaa että esi- ja perusopetuksen hankerahaa koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi. Näillä hankerahoilla on lisätty tukiovetusta ja erityisopettajien tunteja sekä palkattu mm. kouluvalmentajat yläkouluihin, yhteinen erityisohjaaja Nummelanharjun ja Kuoppanummen kouluun, koulunkäynnin ohjaajia ja resurssiopettajia. Vuonna 2023 on jatkettu Valmistavalta vihtiläiseksi- hanketta, jonka puitteissa on laadittu prosessit maahanmuuttotaustaisten lasten opetuskielen taidon ja perustaitojen vahvistamiseen ja siirtymän tukemiseen.

Vihtin lukio ja Luksia ovat osallistuneet opiskelijoiden liikkumista tukevaan hankkeeseen. Vihtin lukiossa on lisäksi käynnistynyt Laadukkaasti Vihtin lukiossa- hanke, jonka rahoittamana lukioon on palkattu yhteisöllisyyskoordinaattori.

Yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja varmistamiseksi kaikilla yläkouluilla työskentelee kouluvalmentaja. Heidän työnsä painottuu yhteisöllisyyttä vahvistavaan, kiusaamista, ristiriitoja ja koulupudokkuutta ennaltaehkäisevään työhön. He

tukevat oppilaiden hyvinvointia, osallisuutta, motivaatiota, viihtyvyyttä, turvallisuuden tunnetta sekä kouluun kiinnittymistä valmentavin työottein, ennaltaehkäisevin menetelmin, sekä kiusaamistilanteisiin puuttuen.

Harrastamisen Suomen malli

Vihdin kunnassa järjestetään kerho- ja harrastustoimintaa koulupäivien yhteydessä kahden eri valtionavustuksen tuella. Harrastamisen Suomen mallin hankkeessa toteutetaan koko lukuvuoden kestävä Hobby Hour-harrastustoimintaa yhteistyössä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä paikallisten järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Koulukerhorahoituksella järjestetään sekä koko lukuvuoden kestävä Hobby hour-toimintaa kuten liikuntakerhoja sekä lyhyempiä koulukerhojaksoja. Lukuvuonna 2023-2024 näiden hankkeiden puitteissa on järjestetty yli 70 kerho- ja harrastusryhmää ja toiminnassa on ollut mukana yli 900 lasta- ja nuorta. Koulukuljetukset on järjestetty Hobby Hour-harrastustuntien jälkeen kuudella koululla (Haimoo, Jokikunta, Ojakkala, Otalampi, Vanjärvi ja Vihtijärvi).

Vihdissä on 84 (Karviaisen lastensuojelun tilasto k2022) sijaishuollon laitospaikkaa. Vihdin kunta huolehtii näiden lasten opetuksesta. Valtakunnallisesti käytössä olevan määritelmän mukaan he sijoittuvat lähtökohtaisesti vaativaan erityiseen tukeen.

Kevätlukukaudella 2023 perusopetuksessa toimi kolme valmistavaa luokkaa. Alakoulun luokat olivat Nummelan ja Ojakkalan koulussa ja yläkoulun luokka Nummelanharjun koulussa. Syyslukukaudella 2023 valmistava luokka toimi Nummelanharjun koulussa.

Oppivelvollisuuden seuranta- ja valvontapalvelu Valpas

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tuli voimaan 1.8.2021. Sen myötä oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Syksyllä 2023 kyseisen lain piirissä ovat lukion kolmen vuosikurssin opiskelijat.

Oppivelvollisuuden laajentumisen toteutumisen varmistamiseksi Opetushallitus on ylläpitänyt vuodesta 2021 lähtien sähköistä palvelua, jossa oppivelvollisuutta valvovat virkailijat voivat seurata oppijan tilannetta koko oppivelvollisuusiän ajan.

Valpas-palvelun kautta oppivelvollisuutta valvovat virkailijat pystyvät tarkastelemaan tietoja liittyen oppivelvollisen koulutukseen hakeutumiseen, opiskeluoikeuksiin sekä koulutuksen maksuttomuuteen. Lisäksi palvelun kautta voi tehdä tarvittavat ilmoitukset vastuuketjun seuraavalle toimijalle ja merkitä tiedon oppivelvollisuuden keskeyttämisestä.

Valpas-palvelun toiminta-ajatuksena on tukea vastuuketjua, jossa oppivelvollinen pyritään saattamaan ohjaus- ja valvontavelvolliselta seuraavalle, jotta oppivelvollisen osalta on koko ajan olemassa joku taho, joka valvoo oppivelvollisuuden toteutumista.

OPISKELUHUOLTO

Vuoden 2023 alusta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on järjestänyt sosiaali- ja terveyspalvelut mukaan lukien opiskeluhoollon palvelut (koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, psykologi- ja kuraattoripalvelut) sekä pelastustoimen palvelut Espoon, Hangon, Inkoon, Karkkilan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin asukkaille.

Opiskeluhoolltopalvelut ovat opiskelijoiden helposti saavutettavissa. Hyvinvointialue järjestää palvelut ensisijaisesti oppilaitoksissa. Lisäksi tarjotaan sähköisiä ja keskitettyjä palveluita.

Kaikkiin opiskelijoihin kohdistuvan ennaltaehkäisevän työn ja tuen lisäksi tarjotaan mm. kohdennettuja ryhmäinterventioita ja yksilökohtaista tukea opiskelijan tarpeen mukaan. Yhteisöllisessä opiskeluhoollon painotetaan erityisesti osallisuuden ja mielen hyvinvoinnin tukemista. Yhteisöllinen opiskeluhoollon on ensisijaista ja ehkäisevää, ja se kuuluu kaikille.

Yhteiset opiskeluhuollon palvelujen toimintamallit ovat käytössä kaikissa oppilaitoksissa. Opiskeluhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Perusopetuksessa on käytössä koulutuksen järjestäjän ja opiskeluhoitopalveluiden yhteinen Koulukunnossa-malli oppilaitokseen kiinnittymisen tukemiseksi ja poissaoloihin puuttumiseksi.

Kielellisten oikeuksien toteutuminen huomioidaan, esimerkkinä oman äidinkielen käyttäminen palveluissa asioitaessa sekä tulkkipalveluiden käyttäminen.

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitopalvelut

Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksia on toteutettu normaalisti, ja erityisesti keskitetty laajoihin terveystarkastuksiin. Keväällä 2023 lasten ja nuorten mielenterveyteen liittyvien pulmien ja haasteiden lisääntyminen näyttäytyi edelleen myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastaanotoilla.

Vihdissä saatiin vuonna 2023 yksi terveydenhoitajan vakanssipohja lisää. Kouluterveydenhoidon terveydenhoitajien mitoitusosuus yhtä henkilötyövuotta kohti on 460, Vihdissä on seitsemän vakanssia ja oppilasmäärä noin 550.

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit ovat kasvaneet. Luku on Länsi- uudenmaan HVA:n keskiarvoa huomattavasti korkeampi.

Opiskeluhoollon palveluita käytetään paljon ja apua on ollut saatavilla kuten kouluterveyskyselyn koulukohtaisissa tuloksissa näkyy. Moniammatillinen yhteistyö opiskeluhoollon toimijoiden kesken myös sujuvaa. Lukiolla opiskeluhoollon kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan palveluissa on kuitenkin paikattu palveluja, joissa ollut vajetta. Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajalla käytössä IPC ja kuraattorilla CoolKids ja IPC.

Psykologipalveluiden haasteelliseen rekrytointitilanteeseen on käytössä keskitetty psykologipalvelu niille oppilaitoksille, joilla ei ole omaa nimettyä psykologia. Keskitetyissä psykologipalveluissa arvioidaan opiskelijan tuen tarvetta sekä annetaan palveluohjausta ja neuvontaa opiskelijoille ja huoltajille. Myös ammattilaisille on tarjolla konsultaatiota. Opiskelijoiden ongelmat ovat pääosin mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyviä ja kannattelutyötä sekä hoitotyötä tehdään paljon. Erilaisia digitaalisia hoito-ohjelmia kehitetään yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa, esim Mielenterveystalo.fi. Mielenterveyspalveluita ja vastuutahojen rooleja selkeytetään.

Opiskeluterveydenhoidon terveydenhoitajien mitoitusosuus yhtä henkilötyövuotta kohti on 570, Vihdissä on kaksi vakanssia ja oppilasmäärä 570-1200.

Alle 25-vuotiaiden maksuttoman ehkäisyn kokeilu on jatkunut 31.12.2023 Hangossa, Karkkilassa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Vihdissä. Kokeilun aikana kaikilla alle 25-vuotiailla Hangon, Karkkilan, Kirkkonummen, Lohjan ja Vihdin asukkailla ja kuntien koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asiakkailta on sukupuolesta riippumatta ollut saatavilla maksutta kaikki raskauden ehkäisyyn kuuluvat ehkäisymenetelmät.

Kuraattoripalvelut

Vuonna 2023 opiskeluhoito järjestettiin ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan hyvinvointialueen tuottamana palveluna. Vuoden 2023 tavoite oli järjestää kuraattoripalveluita ilman toiminnan keskeytyksiä hyvinvointialueiden käynnistymisestä huolimatta. Tässä kuraattoripalveluiden osalta onnistuttiin, kaikilla alueilla palvelut jatkuivat normaalisti, eikä keskeytyksiä palveluiden tuottamiseen tullut. Kuraattoripalveluissa työskenteli koko Vihdin alueella sitovan mitoituksen mukainen määrä kuraattoreita.

Opiskeluhoollon kuraattorit kehittivät oman toimintasuunnitelmansa mukaisesti erityisesti yhteisöllisen opiskeluhoollon palveluita osana yksiköiden monialaista yhteistyötä. Yksilöllisen opiskeluhoollon osalta yhteydenottojen syyt kuraattoripalveluihin v.2023 olivat pääsääntöisesti sosiaalisiin suhteisiin, tunne-elämään sekä käyttäytymiseen liittyviä: masentuneisuus/alakuloisuus, kiusaamistilanteet, kaverisuhteongelmat, oman kasvun ja kehityksen tuki sekä ahdistuneisuus/pelot, väkivaltaisuus, uhmakkuus ja sääntöjen rikkominen.

Psykologipalvelut

Opiskeluhuollon psykologipalveluissa työskenteli vuonna 2023 2 toimessa olevaa psykologia. Valtakunnalliseen psykologien rekrytointitilanteeseen on rakennettu uudenlaisia palvelumalleja vastata lasten tutkimus- ja kehityshaasteiden hoitoon. Opiskeluhuollon psykologin tutkimuksiin Vihdissä on ollut pitkät jonot, tosin varhaiskasvatuksessa toimivien psykologien vahva tuki ennen kouluikää on vähentänyt tutkimustarvetta kouluikäisten lasten kohdalla. Erilaisten nepsy-oireiston selvittelyt ovat lisääntyneet paljon. Palveluiden suuren kysynnän sekä psykologiresurssivajeen vuoksi osa Vihdin koulusta ei ole saanut täysin riittäviä opiskeluhuollon psykologipalveluita. Myös erikoissairaanhoidon tiukentuneet pääsykriteerit ovat lisänneet psykologipalveluiden kysyntää. Vuoden 2023 aikana totetui jonkin verran erilaista ryhmätoimintaa, kuten Friends-ryhmiä, Malti-kerhoja, Cool-kids ahdistuksenhallinnan ryhmätoimintaa sekä hyvinvointitunteja.

Vihdissä varhaiskasvatuksessa toimivia psykologeja oli vuonna 2023 kaksi, heidän osaltaan esioppilaiden palvelut siirtyivät kesäkuun alussa opiskeluhuollon vastuualueelle.

Neuvolapalvelut

Neuvolapalveluissa terveystarkastukset toteutuivat pääosin normaalisti vuoden 2023 osalta. Leikki-ikäisten (erityisesti 2v, 3v, 5v ja 6v) tarkastukseen pääsyä jouduttiin henkilöstöpulan vuoksi rajoittamaan syys-lokakuussa. Syyskuusta alkaen loppuvuonna syntyneille 6-vuotiaille tarjottiin mittaus- ja rokotuskäynti, jos varhaiskasvatuksessa tai perheellä ei ollut erityistä huolta lapsesta tai perheen elämäntilanteesta. Ryhmätoimintaa ei ollut neuvoloissa vuoden 2023 aikana, vaan näiden osalta on odotettu hyvinvointialueen yhtenäisiä toimintatapoja.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue otti käyttöön Voimaperheet-interventiomallin vuonna 2023. Neuvoloiden henkilöstö koulutettiin menetelmään syksyllä 2022 ja lisäkoulutuksia on ollut tarjolla vuonna 2023. Voimaperheet-interventiomalli on Turun yliopiston lastenpsykiatrian yksikön Kanadasta Suomeen tuotettu menetelmä, jolla pystytään tehokkaasti tukemaan vanhempia lasten käytöspulmien hoidossa. Neuvoloissa oli vuonna 2023 käytössä Huomaa hyvä lapsessasi: Leikki-ikäisten lasten käytösongelmien hoito 4-vuotiaille lapsille ja Ole läsnä lapsellesi - vanhempainvalmennus 3-vuotiaiden lasten vanhemmille.

Vuonna 2023 lastenneuvolakäyntien lukumäärä laski 6,8 %. Neuvolassa syksyllä tehdyn asiakaslaskennan perusteella lapsiasiakkaiden määrä on vähentymään päin mikä voi selittää käyntimäärien laskua. Myös työntekijöiden vaihtuvuus ja poissaolot sekä siitä johtuva leikki-ikäisten tarkastusten rajoittaminen syksyllä voi olla selittävä tekijä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, lasten ja nuorten erityisen tuen palvelut

Vihdissä lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt vuodesta 2021 vuoteen 2022, mutta oli edelleen suurempi kuin 2020. Lastensuojeluilmoituksia tehdään selkeästi enemmän pojista kuin tytöistä, ja Vihti erottuu tässä muista hyvinvointialueen kunnista, joissa ero tyttöjen ja poikien välillä ei ole niin suuri. Lastensuojeluilmoituksia tekee eniten poliisi, opetustoimi ja terveydenhuolto. Kiireellisten sijoitusten määrä kasvoi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 10%, mutta Vihdin osalta kiireellisten sijoitusten määrä pysyi samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Huostaanottojen määrä kasvoi Vihdissä, mutta vertailukua ei ole saatu validoitua järjestelmämuutoksista johtuen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue: Vihti-Karkkila perhekeskus

Vihti, Karkkila perhekeskuksen lastensuojelun sekä sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperhepalvelun työntekijät ovat käyttäneet työssään systeemistä työotetta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suosituksen mukaisesti. Käytännön asiakastyössä tämä on näkynyt siten, että asiakkaan ympärille on koottu systeeminen tiimi, joka on kokoontunut reflektomaan asiakkaan tilannetta, yhdessä asiakkaan kanssa. Systeemisessä työotteessa tärkeintä on asiakassuhteen rakentaminen: sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, lapsi ja perhe tutustuvat toisiinsa ja rakentavat luottamusta. Oleellista on perheen lupa tutkia yhdessä polkua, joka on johtanut avun pyytämiseen tai palveluun ohjautumiseen. Systeemisessä reflektiitiimissä, lupaa pyytävällä työotteella, myös perheterapeutti ja tarvittaessa muut perheelle läheiset ja perheen kanssa työskentelevät tahot kokoontuvat yhteen, pohtimaan perheen tilanteen taustalla vaikuttavia tekijöitä ja erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja. Perheen tahdissa edeten työskentelyssä tuetaan pysyviä ja positiivisia muutoksia. Asiakkailta saadun palautteen mukaan systeeminen työskentely on todettu toimivaksi työskentelymenetelmäksi, ja asiakas on kokenut osallisuutta omassa asiassaan, kun laaja ammattilaisten joukko on

kokoontunut keskustelemaan asiakaan tilanteesta, luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä.

Lastensuojelun kysyntään tulee vastata monien eri toimijoiden välissä yhteistyöllä. Tehokkaat ja oikea-aikaiset peruspalvelut sekä sivistystoimi ja varhaiskasvatus ovat tärkeässä roolissa perheiden palveluverkostossa.

Lasten ja nuorten palveluissa ovat mielenterveyspulmat lisääntyneet. Osaltaan toimimattomat/ruuhkautuneet lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelut ovat näkyneet myös lastensuojelupalveluissa siten, että mielenterveysongelmista kärsiviä lapsia ja nuoria on jouduttu sijoittamaan kodin ulkopuolelle, vaikka heidän olisi tullut päästä tarvittavien ja riittävien mielenterveyspalvelujen piiriin. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä nousi noin 7 %. Samaan aikaan nuorten erikoissairaanhoidon käyntimäärät laskivat 25 % ja lasten lähes 10% vuoteen 2022, joka selittää osaltaan lastensuojelun asiakkaiden määrän kasvua. Lastensuojelun asiakkaina on yhä enemmän psyykkisesti huonovointisia lapsia. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä pysyi kuitenkin vuoden 2021 tasolla. Lastensuojelun avohuollon tiimissä oli vuoden 2023 aikana työntekijävajausta rekrytointihaasteista johtuen, jonka myötä lastensuojelutyö oli yhä kiireisempää. Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden, 0-17- vuotiaat on korkeampi kuin Länsi- Uudellamaan HVA:lla. LUVN aluella kehitetään yhtenäisiä käytäntöjä palvelujen tuottamiseen, esimerkkinä keskitetty palvelu, jonka avulla työntekijät saavat lapsen sijoituspaikan.

Sosiaalihuoltolain mukaisiin lapsiperhepalveluihin vaikuttivat lastensuojelun rekrytointihaasteet sekä lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluiden toimimattomuus, mikä näkyi lapsiperhepalveluissa vastuutyöntekijöiden kasvavina asiakasmäärinä sekä aiempaa moniongelmaisempaa asiakaskuntana. Lapsiperheiden tukemiseksi tarvittiin monialaista yhteistyötä organisaatorajat ylittäen sekä oikein kohdennettuja palveluita. Neuropsykiatrisesti oireilevien lapsien- ja nuorien vanhemmille järjestettiin syksyllä ja keväällä vertaistukiryhmiä.

Lapsiperheiden tukipalvelutoiminnassa tuotettiin lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisiin lapsiperhepalveluihin ammatillista tukihenkilötoimintaa, perhetyötä, tukiperhetoimintaa sekä lapsiperheiden kotipalvelua.

Tukipalvelutoimintaan ohjattujen asiakasläheteiden lukumäärä kasvoi jonkin verran edellisestä vuodesta.

Perhekeskus Vihti-Karkkila on toteuttamassa lapset-SIB hanketta, jossa tarjotaan kokonaisvaltaista ja vaikuttavaa matalankynnyksen tukea Vihti-Karkkila alueen lapsiperheille yhteistyössä SOS-lapsikylän perhekumppanien sekä Lastensuojelun keskusliiton kanssa. Lapset SIB-hankkeessa tuetaan perheiden hyvinvointia sekä vanhempien työllistymistä ja opintoja toisella asteella. Asiakkaaksitulo toteutui pääsääntöisesti neuvolapalveluiden kautta. Vuonna 2023 työskentelyssä oli 34 SIB-perhettä.

Alle kouluikäisten terapia- että psykologipalveluissa työskenteli Vihdissä vuonna 2023 neljä puheterapeuttia, kaksi toimintaterapeuttia ja kaksi psykologia. Terapia- ja psykologipalveluihin on päässyt lähetteen saapumisesta noin 4 kuukauden sisällä. Perheneuvolassa työskenteli vuonna 2023 neljä psykologia ja kolme perheneuvojaa. Perheneuvolan palveluihin on päässyt 1-2 kuukauden sisällä ja kiireellisissä tilanteissa saman viikon sisällä. Terapiat etulinjaan-hankkeen kautta nuorisotasemalle saatiin nuorisopsykiatri-kokeilu, hnkkeessa perustasolle palkattiin hankerahoilla nuorisopsykiatri tekemään vastaanottotyötä sekä konsultatiivista työtä yhdeksi päiväksi viikossa. Nuorisotaseman tilanne on ollut hyvin ruuhkautunut koko 2023 vuoden aikana. Nuorisotaseman palvelut siirretään yhteisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin vuoden 2024 alusta lähtien, eivätkä ole enää osa perhekeskuspalveluita.

Lasten- ja nuorisopsykiatrian tilanne 2023

Sotkanetin tilastojen mukaan erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta ovat laskeneet vuodesta 2021 vuoteen 2022, kuten myös erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta ovat laskeneet vuodesta 2021 vuoteen 2022.

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0-16- vuotiaille / 1000 vastaavanikäistä ovat nousseet vuodesta 2021 vuoteen 2022 ja ovat Länsi-Uudenmaan HVA:ta korkeammat.

Yleiset erikoissairaanhoidon linjaukset ovat aiemmin olleet, että pitkittyneet keskivaikeat ja vaikeasti oireilevat potilaat lähetetään nuorisopsykiatrialle. Konsultaatiokäytännöt eivät vielä ole riittävän kehittyneet suhteessa muutokseen, jossa lievät ja keskivaikeat pulmat hoidetaan perustason palveluissa. Tästä syystä nuorten mielenterveyspulmia ei pystytä hoitamaan riittävän tehokkaasti ja oikea-aikaisesti tällä hetkellä. Mm nuorisotaseman tilanne on ruuhkautunut, koska erikoissairaanhoidon pääsy vaikeutui ja osa potilaista jäi peruspalvelujen kannateltavaksi.

Erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatria avohoitokäyntimäärän laskuun vaikuttaa se, että noin 80 % lähetteistä tulee

takaisin perusterveydenhuoltoon erikoissairaanhoidon resurssipulan vuoksi. Perusterveydenhuollossa on hoidettu vuodesta 2021 lähtien keskivaikeasti oireilevia nuoria, jotka ovat aiemmin hoidettu lähetekriteerien mukaan erikoissairaanhoidossa.

Käyntimäärän laskuun vaikuttaa myös alueella hankerahoituksella työskennellyt nuorisopsykiatri Jukka Huikuri, on hoitanut nuoria, jotka pitäisi normaalisti hoitaa erikoissairaanhoidossa.

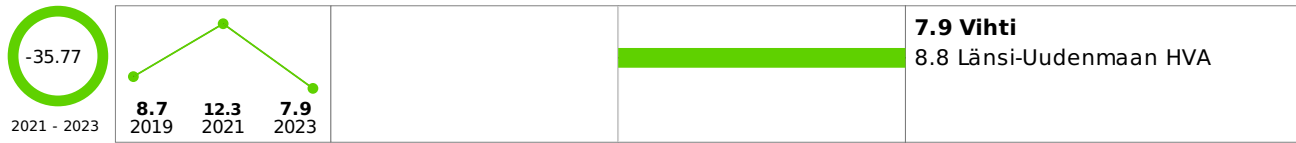
Lastenpsykiatrian osalta vuoden 2023 erikoissairaanhoidon käyntimäärät ovat palautuneet takaisin aiemmalle perustasolle ennen pandemia aikaa.

NUORET JA NUORET AIKUISET

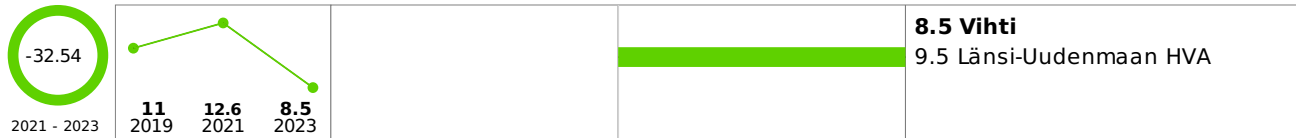
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

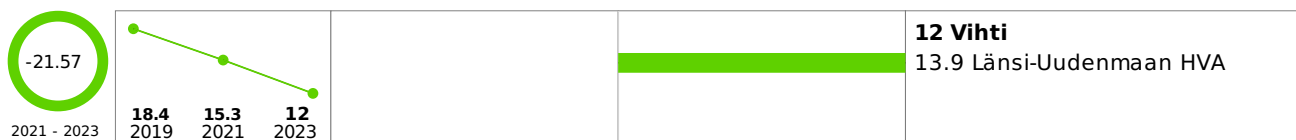
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

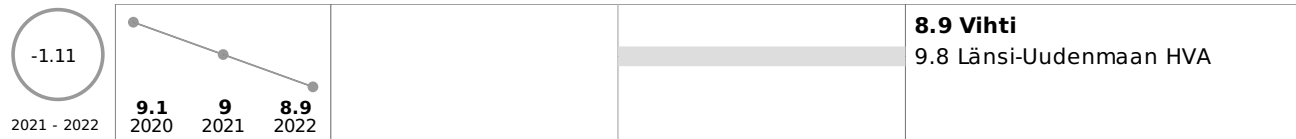
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

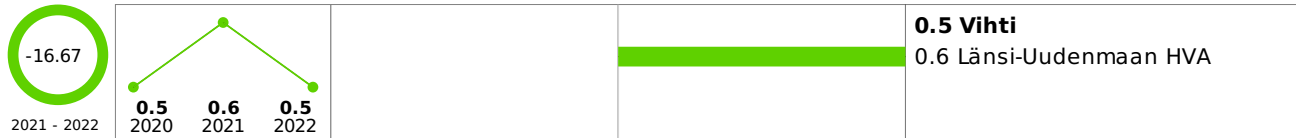
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

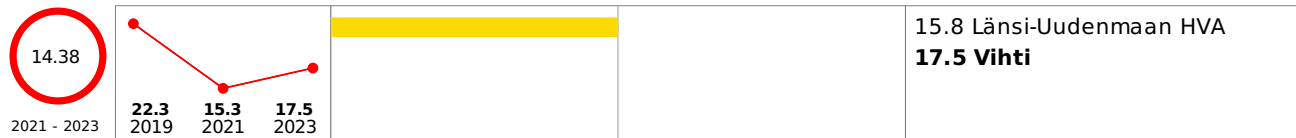
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (-2015)

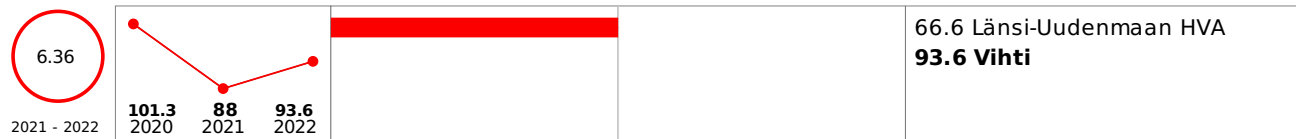
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

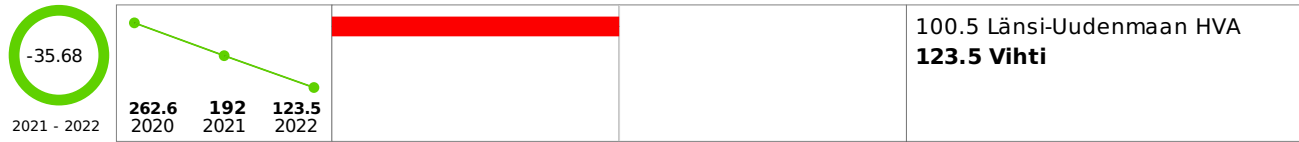
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (-2015)

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

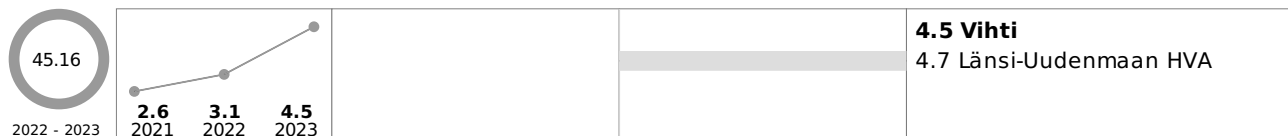
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

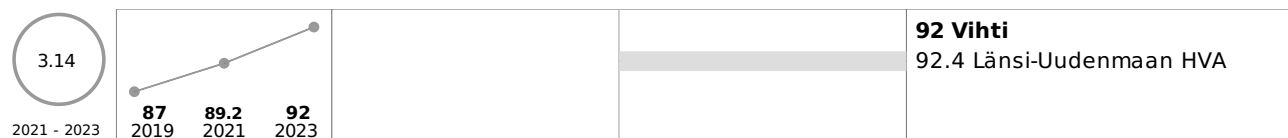

Vapaa-aika

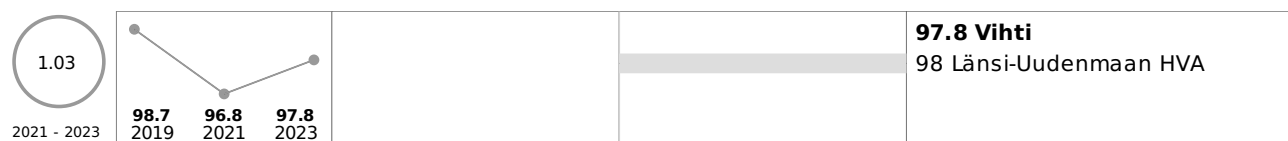
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos teetti vuonna 2023 joka toinen vuosi toteutettavan kouluterveyskyselyn. Kysely on jaoteltu kolmeen ikäryhmään, joista ensimmäiseen kuuluvat kaikki perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvät, toiseen kaikki perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyvät sekä kolmanteen kaikki lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa 1. ja 2. vuotta opiskelevat nuoret. Kouluterveyskyselyssä nuorilta kysytään hyvinvoinnista, osallisuudesta ja vapaa-ajasta, terveydestä ja toimintakyvystä, elintavoista, koulunkäynnistä ja opiskelusta, perheestä ja elinoloista, kasvuympäristön turvallisuudesta, sekä palveluista ja avunsaannista.

Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvien vastauksista myönteisimmin olivat edelliseen kyselyyn verrattuna kehittyneet koulussa koettuun osallisuuteen, liiallisen netin käytön haittavaikutuksiin sekä aikuisten taholta koettuun kiusaamiseen liittyvät kohdat. Noin 2/3 vastaajista oli osallistunut koulun tapahtumien, kouluruokailun tai yhteisten

sääntöjen suunnitteluun. 3,9% vastaajista kertoi jättäneensä syömisen tai nukkumisen väliin netin takia (vuonna 2021 vastaava osuus oli 7,2%). Koulun aikuisen taholta kiusaamista kokeneiden määrä tippui vuoden 2021 tulosten 21,5 prosentista 8,9 prosenttiin. Huolestuttavimmat muutokset tuloksissa liittyivät kiusaamisesta kertomisen vaikutuksiin, sähkösavukkeiden käyttöön, kouluinnostukseen sekä oman mielipiteensä ilmaisuun luokassa.

Perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyvien vastauksista puolestaan myönteisimmin olivat edelliseen kyselyyn verrattuna kehittyneet netissä tai puhelimesta koettuun seksuaaliseen häirintään, vanhempien kanssa koettuun puheytteen sekä mielialaan liittyvät tulokset. Seksuaalista häirintää puhelimen tai netin välityksellä oli kokenut 23,7% vastaajista kun vuonna 2021 vastaava osuus oli 33,5%. Lähes puolet vastaajista kokivat keskusteluyhteyden vanhempiensa kanssa hyväksi. Vastaajista 69,4% kertoi olevansa tyytyväinen omaan elämäänsä ja lähes 80% kertoi saaneensa apua mielialaan liittyvissä huolissa koulun aikuisilta. Huolestuttavimmat kehityskulut vastauksissa liittyivät puolestaan kiusaamiseen: Vähintään kerran viikossa kiusatuksi joutuneiden osuus kasvoi vuoden 2021 6,4 prosentista 12,5 prosenttiin. Vastaajista 62,6% kertoi, ettei heitä ole kiusattu lainkaan lukuvuoden aikana, mikä on lähes kymmenyksen heikompi tulos kuin kahta vuotta aikaisemmin. Vastaajista 43,6% kertoi kiusaamisen loppuneen, kun siitä oli kerrottu koulun aikuiselle. Yli puolet alkoholia kokeilleista tai käyttäneistä vastaajista kertoi hankkineensa sitä perhepiiristä.

Ammattioppilaitoksissa opiskelevien 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden vastausten osalta myönteisimmin olivat kehittyneet opiskeluhuollon palvelujen saavutettavuuteen, seksuaaliseen häirintään, liikuntaan ja ravintoon liittyvät teemat. Kuraattorin (72,4%) ja koulupsykologin (67,5%) vastaanotoille koettiin olevan helppo päästä. Seksuaalista häirintää netissä tai puhelimen välityksellä kokeneiden määrä (20,8%) oli lähes puolittunut edellisestä kyselystä. Vähintään kuukausittain liikuntaa harrastavien määrä vastaajista oli 82,8% ja riski syömishäiriön kehittymiselle (13,5%) putosi kymmenyksellä. Huolestuttavimmat tulokset suhteessa edelliseen kyselyyn liittyivät netissä vietettyyn aikaan ja terveyteen; Noin kolmannes vastaajista kertoi yrittäneensä vähentää netin käyttöä siinä onnistumatta, yli puolet vastaajista harjasi hampaitaan harvemmin kuin kahdesti päivässä ja 87,5% vastaajista koki tulleen kuulluksi terveystarkastuksessa osuuden ollessa kahta vuotta aiemmin 97,7%

Lukiassa opiskelevien 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden vastausten osalta myönteistä kehitystä oli tapahtunut jaksamiseen ja mielialaan, päihteisiin ja kouluruokailuun liittyen. Koulu-uupumuksesta kertoi kärsineensä 16,5% (vuonna 2021 26,4%), koululounaan syömiselle varatun ajan koki riittäväksi 87,5% ja koululounaan ajankohtaa piti sopivana 83,5% vastaajista. 70,5% vastaajista kertoi saaneensa tarvittaessa tukea mielialaan liittyviin huoliin koulun ulkopuolelle sijoittuvista palveluista. Huumeiden hankkimista omalla paikkakunnalla piti helppona 60,7%, kun kahta vuotta aiemmin vastaava määrä oli 72,9%. Huolestuttavinta kehitystä oli puolestaan tapahtunut terveyteen ja hyvinvointiin liittyen: Ainoastaan 33,3% koki saaneensa apua koulupsykologilta sitä tarvitessaan. Terveystarkastukseen liittyvät teemat korostuivat heikentyneiden tulosten joukossa. 75,9% koki, että terveystarkastuksessa puhutaan nuorelle tärkeistä asioista ja 77,2% koki tulleen kuulluksi terveystarkastuksen yhteydessä.

Kaiken kaikkiaan vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksia voidaan pitää varsin hyvinä. Eniten huolta herättävät kiusaamiseen ja hyvinvointiin liittyvät vastaukset.

Liikuntapalvelut

Vuoden 2023 Move! -tulokset osoittavat, että 5. ja 8. luokkalaisten lasten/nuorten fyysinen toimintakyky Vihdissä on edelleen heikolla tasolla. Fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla ja haittaavalla tasolla 5. luokkalaisista pojista 46 %:lla, vastaava luku 5. luokkalaisilla tytöillä on 44,4%. 8. luokkalaisten poikien luku on 42,7 % ja tyttöjen 42 %. Verrattuna vuoteen 2022 tyttöjen tulokset ovat merkittävästi parantuneet, mutta ovat edelleen heikolla tasolla. Poikien tuloksista 5. luokkalaisten ovat edellisen vuoden tasolla, 8. luokkalaisten poikien tulos on heikentynyt 5,7 %. Vihdin tulokset ovat sekä tytöissä että pojissa koko maan keskiarvoja heikommat. Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä mitataan vuosittain Move!-testeillä. Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-järjestelmässä mitataan: fyysisiä ominaisuuksia, motorisia taitoja sekä havaintomotorisia taitoja.

Tulosten yhteenveto: Vihti

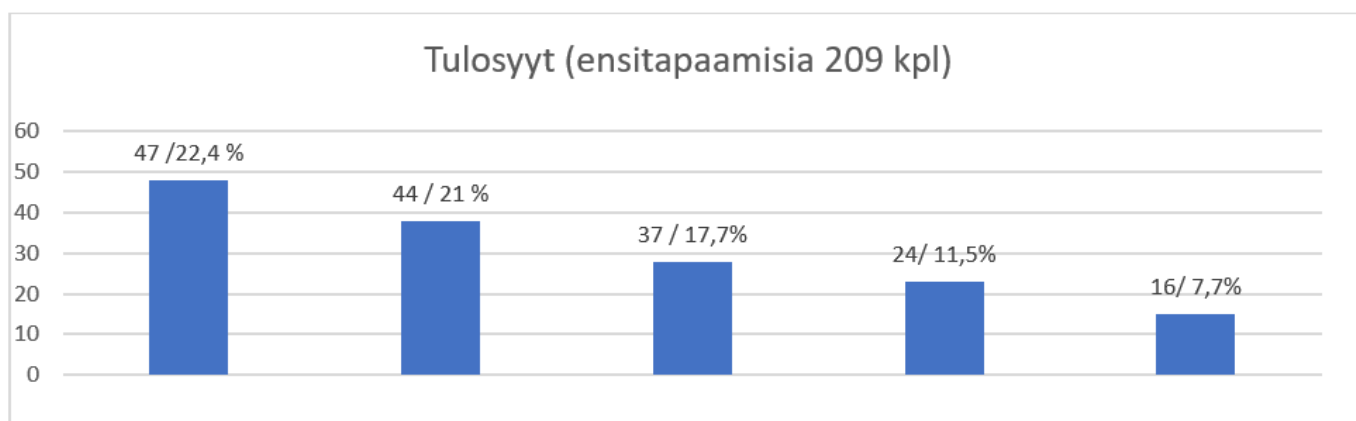
Sammandrag över resultaten: Vichtis

OSIO AVSNITT	5. luokka / 5. klass		8. luokka / 8. klass	
	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor
20 metrin viivajuoksu (mediaani, min:sek)				
20 meters skyttelöpfung (median, min:sek)	03:51	03:30	05:21	04:05
Muutos / Förändring (2022—2023)	-00:10	+00:19	-00:26	+00:21
Vauhditon 5-loikka (mediaani, metriä)				
5-steg utan ansats (median, meter)	7.70	7.68	9.47	8.30
Muutos / Förändring (2022—2023)	+0	+0.09	-0.22	+0
Heitto-kiinniottoyhdistelmä (mediaani, krt)				
Kast med lyra (median, antal)	11	9.5	14	14
Muutos / Förändring (2022—2023)	+0	-0.5	+0	+0
Ylävartalon kohotus (mediaani, krt)				
Höjning av överkroppen (median, antal)	30	25	40	34.5
Muutos / Förändring (2022—2023)	+6	+3	-10	+3.5
Etunojapunnerrus (mediaani, krt)				
Armpress (median, antal)	17	22	23	26
Muutos / Förändring (2022—2023)	-1	-1.5	-3	+2
Liikkuvuus, yhteensä (keskiarvo %, kyllä)				
Kroppens rörlighet totalt (medelvärde %, ja)	80.4	88.8	82	91.8
Muutos / Förändring (2022—2023)	+5.3	-0.4	-7	-3

Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18 vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi Ankkuri pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella toimii Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, Länsi-Uudenmaan poliisin sekä alueen kuntien yhteinen Ankkuritiimi, johon kuuluvat asiantuntijat asiantuntijat poliisista, sosiaali-toimesta, terveystoimesta sekä nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille.

Vuoden 2023 aikana ankkuritoiminnan piirissä toteutettiin 488 työskentelytapaamista. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin 209. Vihtiläisten lasten ja nuorten osuus oli 32% (157 lasta ja nuorta). Suurimman ikäryhmän muodostivat 14- ja 15 -vuotiaat, joita oli yhteensä 52% kaikista ankkuritoiminnan piirissä olleista lapsista ja nuorista. Ohjautuminen ankkuritoiminnan piiriin tapahtui pääasiassa lastensuojeluilmoitusten ja/tai rikosilmoitusten kautta. Yleisimmät tulokset olivat näpistykset, pahoinpitelyt ja alkoholi.

1. Näpistys 2. Pahoinpitely 3. Alkoholi 4. Koulukiusaaminen 5. Vahingonteko

Muiden ammattilaisten kanssa tehtävä yhteistyö kuuluu keskeisenä osana ankkuritoimintaan. Laajasti lasten ja nuorten parissa työskenteleviä ankkurikahveja järjestettiin vuoden 2023 aikana 6 kertaa, joista kahdet ankkurikahvit järjestettiin Vihdissä. Vihdissä järjestetyt ankkurikahvit kokosivat yhteisen pöydän ääreen yhteensä 127 lasten ja nuorten parissa työskentelevää ammattilaista. Ankkurikahveilla kuullaan asiantuntija-alustuksia ja käsitellään ajankohtaisia ilmiöitä.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisolaki määrittelee eri toimijoiden vastuut ja velvollisuudet, kohderyhmän sekä tehtävän työn tavoitteet. Nuorisotyön tavoitteita ovat mm. nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen, yhdenvertaisuuden edistäminen ja nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen. Vihdin Nuorisopalvelujen toiminta on jaoteltu avoimeen nuorisotyöhön, erityisnuorisotyöhön sekä hankkeisiin. Lisäksi nuorisopalvelut mm. fasilitoi nuorisovaltuuston toimintaa, kehittää ja laajentaa toimintaansa erilaisten hankkeiden avulla sekä tukee vihtiläisten nuorten työllistymistä kesäisin.

Yhtenä vuoden 2023 strategisista tavoitteista oli nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuuden parantaminen. Nuorisopalvelujen toimenpiteet kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi olivat Nuorten Vihti -matkailuauton käyttöönotto sekä laadukas ja säännöllinen koulu- ja oppilaitosnuorisotyö kaikilla yläkouluilla ja oppilaitoksissa. Nuorten Vihti -matkailuauton hankinnan valmistelu alkoi vuoden 2023 alussa ja hankinta saatiin päätökseen loppuvuodesta, jolloin Nuorten Vihti -matkailuauto otettiin käyttöön. Matkailuauto mahdollistaa paikkariippumattoman ja saavutettavan nuorisotyön toteuttamisen. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämistä ja toteuttamista jatkettiin vuoden 2023 aikana. Työn osaltaan mahdollisti Aluehallintoviraston myöntämä hankeavustus.

Säännöllistä nuorisotilatoimintaa toteutettiin kahdella nuorisotilalla (Nummelan Nurkka sekä kirkonkylän Mesta) sekä Otalammen koululla. Etsivän nuorisotyön asiakkuutteen ohjautui vuonna 2023 yhteensä 246 nuorta, joista tavoitettiin 83,3% eli 205 nuorta. Heistä suurin osa oli 18-20 -vuotiaita. Etsivän nuorisotyön asiakkaita tuettiin mm. viranomaisasioinnin hoitamisessa, palveluihin ohjautumisessa sekä opiskelupaikan haussa.

Kunnan vastuulla on sekä tuottaa nuorille suunnattuja palveluita että koordinoita ja tukea niiden järjestämistä. Vihdin nuorisopalvelujen toimintaan kuuluu erottamattomana osana yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Kunnan, hyvinvointialueen, poliisin sekä valtiollisten toimijoiden (Kela, TE-palvelut) lisäksi yhteistyötä tehtiin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden sekä seurakunnan kanssa. Ehkäisevä päihdekasvatuskokonaisuus "Haltuun" toteutettiin yhteistyössä seurakunnan nuorisotyön kanssa.

Työllisyyspalvelut

Nuorisotyöttömyys (18 - 24 -vuotiaat) kääntyi vuoden 2023 aikana kasvuun. Vuoden 2022 aikana nuorisotyöttömyys

lasku 10,8% prosenttiyksikköön (vuonna 2021 13,8%), mutta vuoden 2023 aikana nuorisotyöttömien osuus kasvoi 11,3 prosenttiin. Länsi-Uudenmaan nuorisotyöttömyysaste oli hivenen pienempi jääden 9,3 prosenttiin.

Vihdin nuorten työpaja on tarkoitettu 18-29-vuotiaille vihtiläisille nuorille, jotka kaipaavat apua työllistymiseen tai opiskelujen suunnitteluun. Nuorten työpaja toimi osana Vihdin kierrätyskeskusta. Vihdin kunnanhallitus päätti 2.10.2023 kokouksessaan lopettaa Vihdin kierrätyskeskuksen toiminnan kunnan omana toimintana 15.12.2023 mennessä. Toiminnalle ei löydetty ulkopuolista jatkajaa, joten kierrätyskeskuksen toiminta loppui joulukuussa 2023.

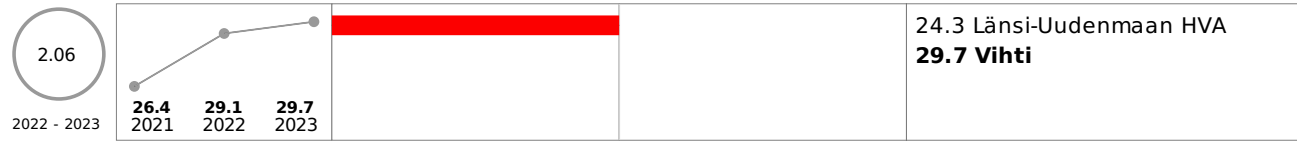
Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Nuorten työpajan asiakasmäärässä ei tästä huolimatta tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2023 aikana nuorten työpajalla olleita valmentatuja oli yhteensä 33. Edellä mainitun järjestämisvastuuseen liittyvän muutoksen vuoksi kaikki nuoret olivat työpajalla työkokeilussa.

Nuoria ohjautui nuorten työpajalle TE -palveluista, 2. asteen oppilaitoksista, sosiaali- ja terveystyöpalveluista sekä etsivän nuorisotyön kautta. Suurin yksittäinen ryhmä oli kuitenkin nuorten oma yhteydenotto, jonka kautta työpajajakson aloitti yhteensä 15 nuorta. Valtaosa nuorista oli suorittanut peruskoulun (13 nuorta) tai 2. asteen ammatillisen tutkinnon (14 nuorta). Nuorten työpajalta sijoituttiin koulutukseen, työelämään, muihin palveluihin. Nuorten työpajan yhteydessä toimi työtoiminnan mahdollistava remonttipartio, jonka asikkaina oli myös yli 29 -vuotiaita vihtiläisiä.

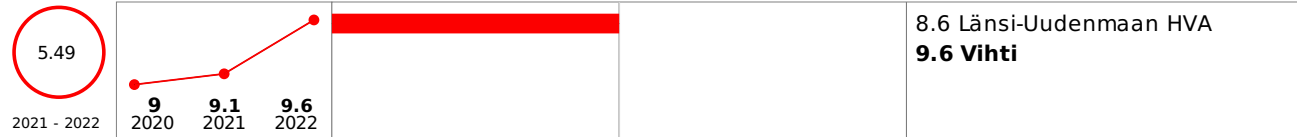
TYÖIKÄISET

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

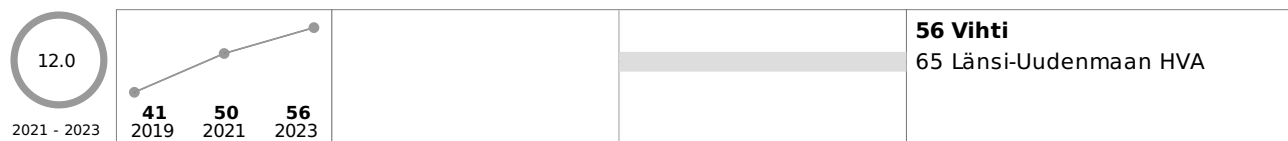
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä (vuosi 2018 ennakkotieto)

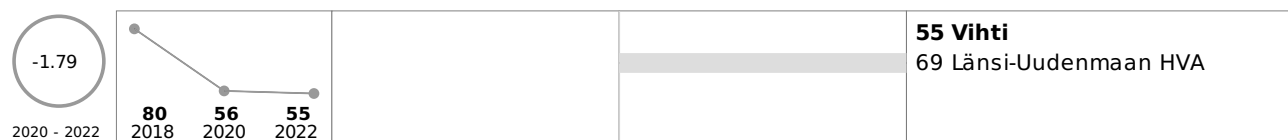
Kunnan palvelut

Muut palvelut

Kulttuurin edistäminen kunnissa TEA, pistemäärä

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Työllisyys

ELY-keskuksen 2023 joulukuun Työllisyyskatsauksen mukaan työttömien kokonaismäärä nousi Uudellamaalla 13,5 % verrattuna vuotta aikaisempaan. Työttömiä työnhakijoita oli Vihdissä vuoden 2023 lopussa 1125 (v. 2022 1130), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 398, eli noin kolmannes. Samaan aikaan avoimia työpaikkoja Vihdissä oli 116 kpl. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,4 %.

Alle 25-vuotiden osuus kaikista työttömistä Vihdissä oli 139 (12,3 %) ja yli 50-vuotiaiden osuus 398 (35,4 %). Joulukuun lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli Uudellamaalla 8 552, mikä on 1 502 henkilöä (21,3 %) enemmän kuin edellisvuonna. Vihdissä alle 25-vuotiaiden työttömien osuus on kasvanut 11,2 %, eli vähemmän kuin Uudellamaalla keskimäärin.

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin Uudenmaan ELY-keskuksen kuntien alueella joulukuun 2023 aikana 13 861. Tämä on 8 570 työpaikkaa (38,2 %) vähemmän kuin edellisvuoden joulukuussa. Lasku on ollut Uudellamaalla koko maan keskiarvon mukaista (38,3 %). Vajaa kolmannes (30,9 %) kaikista maan uusista avoimista työpaikoista sijoittui Uudenmaan ELY-keskuksen alueelle joulukuun aikana, mikä oli tilanne myös vuonna 2022. Uudellamaalla uusista avoimista paikoista 46,9 % on vähintään vuoden pituisia työsuhteita. Uudenmaan avoimista työpaikoista vajaa puolet (47,7 %) sijoittui Helsinkiin ja 76,2 % pääkaupunkiseudulle.

Kunnassa on vuonna 2023 valmisteltu TE24-uudistusta, jossa työllisyyspalvelut siirtyvät työllisyyspalvelualueiden vastuulle vuoden 2025 alusta. Vihdin kierrätyskeskuksen toiminta lopetettiin loppuvuodesta 2023.

Vuonna 2023 alkoi Vihdissä Via-Dia Länsi-Uusimaa Ry:n INNOSTAVA -hanke (STEA), jonka tavoitteena on auttaa osatyökykyisiä ja pitkäaikaistyöttömiä työllistymään tai löytämään opiskelupaikka. INNOSTAVA -hanke saavutti 1. vuoden tavoitteensa ja kykeni auttamaan 63 asiakasta. Heistä 17 henkilöä löysi työ- tai opiskelupaikan.

ViaDia Länsi-Uusimaa ry työllisti vuonna 2023 yhteensä 18 pitkäaikaistyötöntä. Erilaisten STEA-hankkeiden ja Ak-avustuksen avulla työllistettiin 8 henkilöä. Kuntouttavassa työtoiminnassa toimi 27 eri henkilöä. Kesätyöntekijöitä oli kaksi henkilöä. Yhdistyksen kaikilla työaloilla työskenteli työkokeiluissa 14 henkilöä ja lisäksi opiskelijoita eri pituisilla harjoittelujaksoilla. Ensimmäinen oppisopimus solmittiin ja työntekijä valmistui merkonomiksi syksyllä 2023. Vapaaehtoisia työskenteli Senioritalolla 136 henkilöä ja ruoka-avun ja ViaDia torin (kirpputori) toiminnassa 20 henkilöä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta, jonka seurauksena hyvinvointisuunnitelmaan alunperin suunnitellut toimenpiteet muuttuivat vastaamaan hyvinvointialueen näkemyksiä/tarpeita. Alkuperäisen suunnitelman mukaan mielen hyvinvointia lisätään, päihdeidenkäyttöä vähennetään ja pandemia-ajan jälkihoitoa huomioidaan mm. laatimalla ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihde -strategia Perusturvakuntayhtymä Karviaiseen ja käynnistämällä kunnassa 1.8.2021 ehkäisevän päihdetyön toimiin. Vihtin kunnassa ehkäisevän päihdetyön toimiinimeksi on nimetty hyvinvointilautakunta. Työikäisten mielenterveys- ja päihdepalveluita on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella kehitetty vuoden 2023 aikana Vihtin laajan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden sijaan seuraavin toimenpitein:

1. Järjestetään ryhmätoimintaa (MiePä-ryhmät)

Mielenterveys- ja päihdepalveluilla (MTP) oli vuonna 2023 Vihtissä ohjatun omahoidon ryhmiä ja kognitiivinen ryhmä perustuen Terapiat etulinjaan toimintamalliin. Lisäksi vuonna 2023 toteutettiin muita ryhmiä, mm. toimintaryhmä, keskusteluryhmä, liikuntaryhmä Kymppi, hyvinvointiryhmä Hyväri sekä luovuutta ruokkiva ryhmä Luova Minä. Osa ryhmistä oli ns. kurssimuotoisia muutaman kerran kokoontuneita, osa taas kokoontui koko vuoden ajan melko säännöllisesti viikoittain. Käyntimäärä ryhmässä oli vuoden aikana yhteensä 663 kpl. Määrä sisältää kaikki tilastoidut käynnit koko vuoden ajalta, ei eri asiakkaiden lukumäärää.

2. Järjestetään henkilöstölle puheeksiotokoulutusta (Terapiat etulinjaan toimintamalli)

Terapiat etulinjaan -toimintamallin jalkautus alkoi vuoden 2023 alussa. Toimintamallin jalkauttamisessa ja ylläpidossa tehdään yhteistyötä terveyskeskusten ja muiden sote-toimijoiden kanssa. Mielenterveys- ja päihdepalvelut (MTP) on lisännyt Vihtissä tiedottamista palveluihin hakeutumisesta ja hoidosta eri toimijoille.

3. Tiivistetään yhteistyötä mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien järjestöjen kanssa

Vihtissä tehdään yhteistyötä seurakunnan kanssa, esimerkiksi lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä. Seurakunnan kanssa toteutettiin väkivaltaa kokeneiden ryhmä vuonna 2023. Toiminta jatkuu vuonna 2024. ViaDia ry ja MTP toteuttivat yhteistyössä vuonna 2023 ryhmätoimintaa keskiviikkoisin mielenterveys- ja päihdehaasteissa oleville ikääntyneille.

Työikäisten elintapoihin liittyvä sairastavuus on kasvanut länsimaissa, myös Suomessa. Muutosten taustalla vaikuttavat sosiaaliset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset muutokset ja yleinen yhteiskunnallinen epävarmuus. Haitallisten elintapojen (ravinto, liikkuminen, päihdeet) lisäksi mielen hyvinvoinnin pulmat ovat aikuisväestössä yleisiä. Vihtissä depressiolääkkeistä korvausta sekä mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25-65 vuotiaiden määrässä vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna on voimakasta nousua. Merkittävää nousua on myös aikuisten mielenterveyteen liittyvissä avohoitokäynneissä. Ilman tutkimusta on vaikea arvioida, miksi Vihtissä sairauspäivärahaa saaneiden osuus on kasvanut ja miksi avohoidon käynneissä on tapahtunut muutoksia. Osaltaan muutokset voivat liittyä mielenterveyspulmien parempaan tunnistamiseen, hoitoon hakeutumiseen ja diagnostiikkaan, jolloin välttämättä kyse ei ole suoranaisestä aikuisväestön mielenterveyden pulmien lisääntymisestä, vaan siitä, että mielenterveyden pulmia kokevat hakeutuvat hoitoon useammin ja saavat hoitoa.

Terveelliset elintavat

Kestävyyskunnan vuosikymmeniä jatkunut heikentyminen sekä samanaikainen ylipainon ja lihavuuden yleistyminen uhkaavat jo nyt suomalaisten toimintakykyä, mutta 2020- ja 2030-luvulla tapahtuva edelleen jatkuva kestävyyskunnan heikentyminen haastaa työväestön terveyden, toimintakyvyn, työurien pidentämisen ja työn tuottavuuden (UKK-instituutti Tommi Vasankari). Fyysistä aktiivisuutta ja liikuntaa edistäviä toimenpiteitä tulee osata kohdentaa oikeille väestöryhmille, jotta esimerkiksi polarisaatiokehitys voidaan kääntää laskuun. Erityisesti tulee vahvistaa ihmisten kykyä ja mahdollisuuksia liikkumiseen sekä liikunnan harrastamiseen, mikä edellyttää usein eri hallinnonalojen toimenpiteitä ja yhteistyötä. Etenkin tulee tunnistaa ja huomioida erityistä tukea tarvitsevat väestöryhmät.

Aktiivisuus on henkilökohtainen valinta, mutta aktiivisuutta voidaan tukea rakentamalla arkiympäristöstä liikkumista suosiva ja siihen kannustava. Liikkumisen edistämiseksi sekä arkiaktiivisuuden lisäämiseksi kunnassa on valmistunut Liikkumisohjelma, joka sisältää 48 erilaista poikkihallinnollista toimenpidettä vuosille 2022-2025.

Liikuntaneuvonnalla sekä elintapaohjauksella pyritään tukemaan kuntalaisten hyvinvointia liikkumisen keinoin. Liikuntaneuvonnan palveluketju kehitettiin keväällä 2023 ja uusi palveluketju otettiin käyttöön 1.8.2023.

Palveluketjun kehittämisestä vastasi liikuntapalveluiden liikuntakoordinaattori yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan työterveyden henkilökunnan kanssa (perhekeskus, lääkärit ja sairaanhoitajat, kouluterveydenhoitajat, fysioterapeutit ja diabeteshoitajat, aikuissosiaalityö). Kuntalaisille on tarjolla kaksi eri palvelua: lyhytkestoinen kertatapaaminen liikuntaneuvonta ja vuoden mittainen elintapaohjaus. Liikuntaneuvonnan pariin voi hakeautua joko omatoimisesti tai lähetteellä, elintapaohjaukseen ohjaututaan vain terveydenhuollon tai erityisnuorisotyöntekijän ammattilaisen kirjoittaman lähetteen myötä. Syksyllä elintapaohjauksen aloitti 16 uutta asiakasta ja liikuntaneuvonnassa kävi 32 henkilöä.

TEAvisarin tiedot kuvaavat terveydenedistämistäktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAvisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa. TEAvisarilla mitattavia osa-alueita ovat: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, osallisuus sekä muut ydintoiminnat. Kulttuurin TEApistemäärä vuodelta 2023 oli 56/100. Liikunnan vastaava arvo ei ole päivittynyt, tulokset päivittyvät joka toinen vuosi. Vuoden 2022 arvo oli 55/100 mikä kertoo siitä, että kunnan toimintaa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi tulisi vielä parantaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - vammaispalvelut

Vihdin alueella toimii kaksi toimintakeskusta, joissa on yhteensä 61 asiakasta. Asumisyksiköitä on kuusi ja lyhytaikaista hoitoa tarjotaan yhdessä yksikössä. Asumispalvelujen ja lyhytaikaishoidon yksikön asuntojen määrä on yhteensä 41. Edellä mainitut toiminnot siirtyivät kokonaisuudessaan Eteva-kuntayhtymältä. Vuoden 2023 aikana on laajennettu digitaalisen päivätöiminnan tarjontaa täydentävänä palveluna.

Merkittävimmät muutokset vammaissosiaalityön palveluissa on ollut Vihdin ja Karkkilan tiimien siirtyminen Lohjan, Siuntion ja Inkoon alueelliseen. Muutos toteutettiin heinäkuussa 2023. Lohjan toimipisteellä voivat asioida kaikki Lohjan, Siuntion, Inkoon, Vihdin ja Karkkilan alueen vammaispalvelujen asiakkaat. Vammaispalvelujen asiakastyö tehdään pääsääntöisesti asiakkaiden kotona, mutta palvelua voi saada myös oman asuinkunnan alueen toimistotiloissa, kuten ennen hyvinvointialueuudistusta.

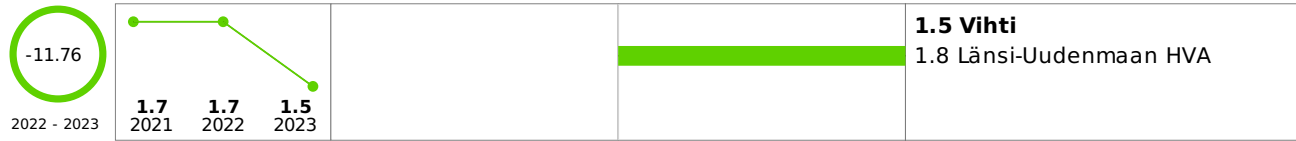
Vuoden 2023 alussa vammaispalvelujen asiakkaat ovat myös saaneet hyvinvointialueen vammaispalvelujen yhteisen neuvonnan numeron käyttöönsä sekä henkilökohtaisen avun palvelun työnantaja-asiakkaat sähköisen asiointijärjestelmän helpottamaan työnantajana toimimiseen liittyviä tehtäviä.

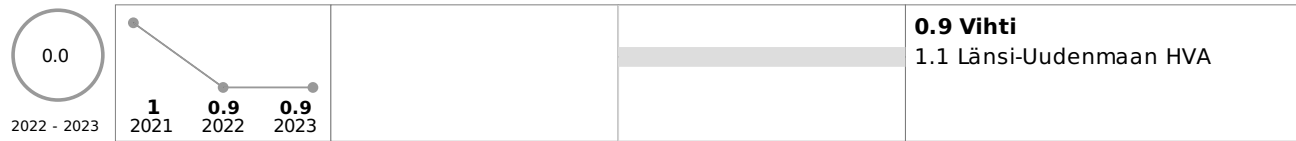
IKÄIHMISET

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

8 Vihti

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksessa 2023-2025 (julkaistu 23.10.2023) mainitaan keskeisinä havaintoina ikääntyneiden hyvinvoinnista seuraavaa.

- **Ikääntyneiden suhteellinen määrä kasvaa Länsi-Uudellamaalla:** Siinä missä alueen koko väestö kasvaa 3 %, yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 21 % vuoteen 2026 mennessä. Yli 90 % 75-vuotta täyttäneistä asuu kotonaan ja kotona asuvien osuus on viime vuosina edelleen kasvanut. Palvelustrategiassa ikääntyneiden palvelujen palvelurakenteessa painotetaan erityisesti kotiin vietävien palvelujen monipuolistamista ja yhteisöllisen asumisen laajentamista ympärivuorokautisen asumispalvelun tarpeen hillitsemiseksi.
- **Suuri osa ikääntyneistä kokee terveytensä ja elämänlaatunsa hyväksi:** Ikääntyneet voivat monella mittarilla mitattuna paremmin koko maan ikääntyneeseen väestöön verrattuna. Erityisesti miehet kokevat terveytensä paremmaksi kuin samanikäiset miehet muualla Suomessa.
- **Elintavoissa huolenaiheina alkoholin liikakäyttö ja liian vähäinen liikkuminen:** Ikääntyneiden alkoholin liikakäyttö on Länsi-Uudenmaan alueella yleisempää kuin muualla Suomessa. Yli puolet alueen yli 65-vuotiaista miehistä ja yli neljäsosa vastaavan ikäisistä naisista käyttää liikaa alkoholia. Liian vähän liikkuvien iäkkäiden osuus on pääosin linjassa muun Suomen kanssa.
- **Ikääntyneiden lonkkamurtumien määrä on kasvussa:** Yli 65-vuotiaista naisista lähes viidennes (19,1 %) ja miehistä 13,9 % kokee suuria vaikeuksia 500 metrin kävelemisessä, mikä on lähes samaa tasoa muun Suomen kanssa. Yli 65-vuotiaiden määrään suhteutettuna lonkkamurtumia oli vähiten Vihdissä (0,5 %). Lonkkamurtumien määrä on selkeästi noussut kahden viimeisen vuoden aikana.
- **Yksinäisyys, psyykinen kuormittuneisuus ja heikko osallisuushaastavat mielen hyvinvointia:** Noin joka kymmenes yli 65- ja yli 75-vuotiaista kokee itsensä yksinäiseksi. Eniten yksinäisyyttä kokevat yli 75-vuotiaat naiset. Merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta kokee yli 65- ja yli 75-vuotiaista noin kymmenesosa.
- **Arkipäivän tuki ja alueelliset vaihtelut lähipalveluiden saatavuudessa:** Lähes 12 prosenttia yli 75-vuotiaista kokee, ettei saa riittävästi apua arkipäivän askareissa. Kokemus riittämättömästä avun saamisesta arjessa liittyy usein toimintakyvyn heikkenemiseen. Omaisilla, läheisillä ja järjestöillä on merkittävä rooli ikääntyneiden arjen tukemisessa.

Kuntapalvelut Vihdissä vuonna 2022 -selvityksessä nousee esille seuraavia ikäihmisiin liittyviä huomioita:

- **Parhaimpina** asioina pidettiin kirjastopalveluja ja asuinalueen turvallisuutta. Yli 65-vuotiaat olivat myös varsin tyytyväisiä toreihin ja torikauppaan. Samoin työikäisiin verrattuna yli 65-vuotiaat pitivät uimahallia hyvin hoidettuna. Jätehuoltoa ja kierrätystoimintaa yli 65-vuotiaat pitivät paremmin hoidettuna kuin työikäiset ja vertailukunnat keskimäärin.
- **Huonoimmaksi** asiaksi koettiin liikkumisen esteettömyys, joka on vastauksissa heikentynyt edellisestä vuodesta. Huonoina pidettiin myös vanhusten asumis- ja laitospalveluita, terveyskeskuksen lääkäripalveluja ja vuodeosastoa sekä vanhusten kotihoitoa. Kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksia pidettiin niin ikään huonoina, joskin käsitykset olivat samaa tasoa kuin vertailukunnissa.

Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa 2021-2025 yhtenä painopisteenä on ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden parantaminen. Vihdin kunta on jakanut liukuesteitä kaikille 65-vuotiaille ja sitä vanhemmille ikäihmisille 15.1.2023 alkaen. Jakelu tapahtuu Vihdin pääkirjaston, kirkonkylän kirjaston sekä kirjastoauton kautta kirjaston asiakaspalvelun aukioloaikoina. Liukuesteet on hankittu Vihdin kunnan lahjoitus- ja testamenttirahaston varoilla pohjautuen kunnanhallituksen 11.12.2023 tekemään päätökseen. Hankinnan kilpailuttaminen tehtiin vuonna 2023.

Liikuntapalveluiden perustoiminnasta suurin osa kohdentuu suoraan ikäihmisiin. Liikuntapalvelut järjestivät kaikkina arkipäivinä sekä kuivan maan- että vesijumppaa. Toimintaa järjestettiin yhteistyössä vapaaehtoisten lähiliikuttajien kanssa. Vuonna 2023 liikuntapalvelut järjestivät seniori-ikäisille (+60-v) liikuntaryhmiä keväällä 27 kpl ja syksyllä 23 kpl. Ryhmiin osallistui ka.15–20 henkilöä/per ryhmä. Uimahallin kävijöistä +68-vuotiaita ns. supersenioreita oli 9295 kpl.

Yhtenä tavoitteena oli luoda ikäihmisten palvelukalenteri. Ikäihmisten tapahtumia ja harrastuksia voi hakea Vihdin kunnan verkkosivuilla olevista tapahtumakalenterista ja harrastushausta. Harrastushausta voi harrastuksia hakea ikäryhmittäin. Tapahtumakalenterissa ei tapahtumien luonteen takia ole erikseen ikäryhmittäistä hakua työikäisille ja ikäihmisille.

Toisena painopisteenä laajassa hyvinvointisuunnitelmassa on ollut ikäihmisten arjen sujuvuuden turvaaminen mm. esteettömiin ja kohtuuhintaisiin vuokra-asuntoihin, palveluliikenteeseen, palveluiden saavutettavuuteen sekä sähköisiin palveluihin panostamalla.

Palveluliikenne on kaikille kuntalaisille tarkoitettua joukkoliikennettä, joka on tavallista linjaliikennettä joustavampaa. Kunnan palveluliikenne tarjoaa asiointiyhteyksiä palveluiden äärelle arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Liikennöinti kattaa laajasti kunnan eri alueet kymmenellä päiväkohtaisella reitillä, matkan hinta on asiakkaalle edullinen 2,20 – 3 euroa. Liikuntarajoitteiset matkustajat on huomioitu kalustossa ja kaikilla reiteillä kuljettajalla on mahdollisuus kutsusta poiketa hakemaan asiakas kotoa, aikataulun sallimissa rajoissa. Poikkeaminen on asiakkaille maksutonta.

Palveluliikenteen aikatauluesitteitä on jaossa terveysasemalla, kirjastoissa, uimahallilla, kunnanvirastolla, K-market Nummelassa, K-Citymarketissa, Prismassa ja palveluliikenteen autoissa. Sosiaali- ja terveyspalvelut jakavat kunnassa tietoa palveluliikenteestä asiakkailleen sekä vuosittain palveluliikenteestä ilmoitetaan paikallislehdissä ja kunnan eri kanavissa. Esitteitä jaetaan palvelutaloihin ja kotihoitajien kautta kotona asuville ikäihmisille.

Palveluliikennettä käyttävät Vihdissä pääosin iäkkäät kuntalaiset, sen tarjotessa matalan kynnyksen asiointiliikennettä liikuntarajoitteet huomioiden. Palveluliikenteellä tehtiin vuonna 2023 yhteensä 1.913 matkaa. Matkamäärät ovat olleet laskussa ja vuonna 2023 palveluliikenteellä tehtiin n. 250 matkaa edellistä vuotta vähemmän.

Palveluliikenteeseen ei ole saatu samassa suhteessa uusia asiakkaita, kuin mitä pitkään käyttäneitä asiakkaita on menetetty vuosien varrella. Esimerkiksi Vihtijärven alueella, jossa tehtiin vuonna 2020 vielä 650 matkaa vuodessa, on matkojen määrä laskenut vuosi vuodelta 259 matkaan vuonna 2023.

Lokakuussa 2023 Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelija on aloittanut opinnäytetyön tekemisen Vihdin kunnalle aiheena kunnan palveluliikenteen kehittäminen. Työ valmistuu vuoden 2024 aikana. Työssä selvitetään nykyisiä asiakaskokemuksia, liikennöintialueiden toimivuutta sekä toimenpiteitä palvelun kehittämiseksi. Työ sisältää kuntalaiskyselyn, jolla pyritään tavoittamaan nykyiset, potentiaaliset sekä myös mahdolliset entiset palveluliikenteen käyttäjät. Työssä selvitetään lisäksi liikennöinnin uudistamista vyöhykemalliin nykyisten reittilinjojen sijasta sekä tiedottamisen keinoja, joilla tavoitettaisiin potentiaaliset asiakkaat nykyistä paremmin.

Kolmas painopiste ikäihmisten osalta on yhteistyön tiivistäminen vapaaehtois- ja järjestötoimijoiden kanssa ikäihmisten palveluiden järjestämiseksi.

Vihdin kunnanvaltuuston 15.2.2021 hyväksymän järjestöstrategian ja kunnanhallituksen 29.11.2021 hyväksymän avustussäännön mukaan hyvinvointiavustusta voidaan myöntää hyvinvointikertomuksen tavoitteiden mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia edistäviin, vähintään vuoden mittaisiin hankkeisiin. Hyvinvointiavustus on hankemuotoinen ja uusi avustustyyppi. Hyvinvointiavustuksen vuosittaisista painopisteistä päättää kunnanhallitus ja avustukset myöntää ao. lautakunta. Kunnanhallitus päätti 14.11.2022 § 76 säilyttää vuoden 2022 hyvinvointiavustuksen pääteemat myös vuodelle 2023. Pääteemoina olivat työikäisten osalta mielen hyvinvoinnin lisääminen ja työikäisten mielekäs toiminta ja liikunnan lisääminen vapaaajalla sekä ikäihmisten osalta ikäihmisten osallisuuden ja

arkiaktiivisuuden lisääminen. Vuonna 2023 ei jaettu hyvinvointiavustuksia, koska saapuneet hakemukset eivät täyttäneet Vihdin avustus- ja stipendisäännön hyvinvointiavustukselle määrittämiä ehtoja.

ViaDia Länsi-Uusimaa ry jakaa kauppojen hävikkiruokaa 500-600 kassia viikossa ympäri vuoden. 400-500 yksittäistä asiakasta hakee ruoka-apua kauttamme. Ruoka-aputyötä tehdään yhteistyössä vihtiläisen ruoka-aputyön verkoston (Vihdin Apaja) kanssa, jolloin resursseja yhdistetään esim. erilaisten tapahtumien järjestämiseksi. Esim. Adra Finland säätiö jakaa kerran kuussa keittolounaan soppatykillä Apajan tilojen edessä. ViaDia Länsi-Uusimaa ry on mukana Länsi-Uudenmaan STM:n ruoka-aputyön hankkeessa, minkä tarkoituksena on mm. kehittää valmiin ruoan hyödyntämistä hävikkiruoan jakopaikoilla.

ViaDia Senioritalon toiminta sai Sosiaali- ja terveystieteiden AK-avustuksen (kohdennettu toiminta-avustus vakiintuneeseen toimintaan) vuoden 2023 alusta lähtien. Yli 63-vuotiaita kohdattiin vuonna 2023 yhteensä 13 149 kertaa. Kohderyhmään kuuluvia yksittäisiä asiakkaita kävi Senioritalolla yhteensä 1329. Erilaisia vertais- ja harrasteryhmiä sekä tilaisuuksia järjestettiin 105, joista osa kokoontui viikoittain ja osa tapahtumista oli kertaluonteisia. Kohtaamisia niissä kertyi 11 538. Toisin sanoen kaikista Senioritalon kävijöistä päätyi osallistumaan toimintaan jopa 68 %.

Kohderyhmän eli yli 63-vuotiaiden yhteisöllisyyden kokemus vahvistui 25 % vuoteen 2022 nähden. 87 % vastaajista koki kuuluvansa Senioritalon yhteisöön. Kohderyhmän yksinäisyyden kokemus laski hieman vuonna 2023 (4,4 %). Myös Senioritalon henkilöstön havaintojen perusteella korostui kohderyhmän yksinäisyyden vähentyminen. 50/54 vastaajaa kertoi saaneensa uusia ystäviä vuonna 2023. Verkosto vastasi (17 vast.), että toiminta on lisännyt yhteisöllisyyttä, sosiaalisuutta ja mahdollisuutta tavata toisia senioreita. Vuonna 2023 koki 72 % vastaajista saaneensa vertaistukea. Merkityksellisyden kokemus vahvistui 35 %. 50/54 vastaajaa koki Senioritalon toimintaan osallistumisen vaikuttaneen myönteisesti mielen hyvinvointiin. 71 senioria oli itse järjestämässä ryhmiä ja tilaisuuksia, jolloin kasvua oli 36 henkilön verran. Vuonna 2023 Senioritalon toimintaan osallistumisen koettiin vahvistaneen tai ylläpitäneen fyysistä toimintakykyä arjen toiminnoissa. Ulkoiluystäväkoulutus järjestettiin kahdesti vuonna 2023 ja koordinoimme toimintaa Vihdissä.

ViaDia Senioritalon toimintaa rahoitti vuonna 2023 Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus ja ViaDia Länsi-Uusimaa ry.

Vihdin evl-seurakunta postitti 2023 lokakuussa 732 ikäihmiselle (75, 80, 85, 90, 95, 100 ja yli) onnittelupaketin, joka sisälsi onnitteluvihoksen, kahvia ja suklaata. Onnittelupakettien mukana menneillä Toivon Paikan mainoksissa olleilla ruokalipuilla kävi loppuvuoden aikana syömässä 108 ihmistä, loput lipun saaneet käyttänevät ja ovatkin jo käyttäneet lippuja nyt 2024 vuoden puolella. Vihdin kirkonkylällä, seurakuntatalolla Toivon Paikan yhteydessä järjestettiin yhteensä 18 kertaa Ikäihmisten päivä, jossa yhteinen ruokailu, ohjelmaisuus ja lopuksi hartaus. Ikäihmisten päivien yhteiseen ruokailuun, ohjelmaan ja hartauteen osallistui yhteensä 682 henkilöä. Seurakunnan projektirahalla maksettuja taksikyytejä käytettiin ikäihmisten päiviin 114 kertaa.

Toivon paikkojen kevätkauden päättäjäisiin, joissa oli ruokailun lisäksi ehtoollishartaus ja keväiset toivelaulut, osallistui molemmissa paikoissa yhteensä 207 henkilöä. Joulukauden päättäjäisiin, jossa kauneimmat joululaulut, jouluaateria ja ehtoollishartaus osallistui yhteensä 609 henkilöä.

Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hanke on alkanut vuonna 2014 ja jatkuu edelleen. Se vie liikunnan kotiin asti ikäihmisille, jotka eivät heikon toimintakykynsä vuoksi voi osallistua kodin ulkopuolisiin kunnan toimintoihin. Tavoitteena on tukea yksin asuvien vanhusten elämänlaatua, vahvistaa heidän toimintakykyään, vähentää yksinäisyyttä ja lisätä kotona asumisen aikaa. Käynnit ovat vanhuksille ja Vihdin kunnalle maksuttomia. Hanketta toteuttaa Nummelan Palloseura. Rahoittajina toimivat vuonna 2023 Tuovi Siiri Hännisen säätiö ja Uudenmaan liitto. Vuonna 2023 on liikutettu viikoittain noin 100 ikäihmistä heidän kotonaan tai erilaisissa kerhoissa.

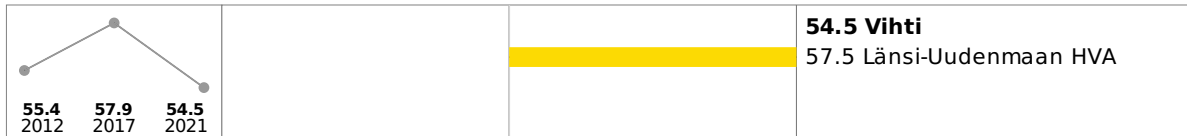
KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

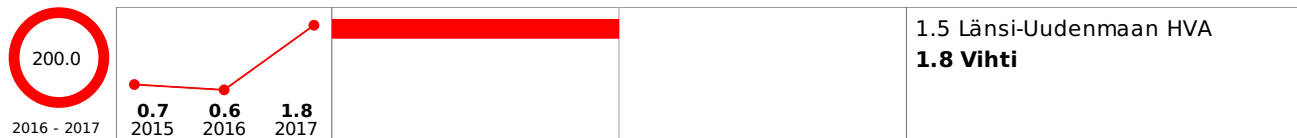
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi valtuustokaudelta

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteina on kolme osa-aluetta:

1. Tuen oikea-aikaisuus ja saavutettavuus (Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen)

Lapsi saa oikea-aikaisesti tarvitsemaansa tukea ja vanhemmat vahvistusta omaan vanhemmuuteensa. Läheisverkostolla ja muilla arjen verkostoilla sekä peruspalveluilla on tärkeä merkitys perheiden hyvinvoinnin kannalta.

Perhekeskustoimintaa kehitetään ja yhtenä sen osa-alueena on mm kohtaamispaikka -toiminta. Perhevalmennuksia kehitetään edelleen. Sosiaaliohjauksen jalkautumisesta varhaiskasvatukseen yksiköihin on saatu hyviä kokemuksia ja toimintaa jatketaan. Perhekeskus-mallin kehittäminen tuottaa sekä laadukkaita universaaleja palveluita että haasteellisimpia korjaavia palveluita. Verkostoissa toteutettava systeemistä työskentelytapaa kehitetään laadukkaaksi toimintamalliksi koko hyvinvointialueella.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen on osa perhekeskus-toiminnan kehittämistä, palvelujen saatavuus ja oikea-aikaisuus

Esiopetuksessa toteutetaan hyväksi todettua 6 -askelta kouluun toimintamallia.

Lapset SIB -hankkeen avulla tuetaan vakavassa syrjäytymisvaarassa olevia pikkulapsiperheitä. Perheet ohjautuvat toimintaan neuvolan kautta.

2. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa

Kouluissa panostetaan kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäisemiseen mm. koulukerhotoiminnalla. Kaikille oppilaille pyritään löytämään ainakin yksi kerho/harrastus opetuspalveluiden järjestämänä.

Opiskeluhuollon suunnitelmaa päivittäessä kiinnitetään huomiota yhteisöllisen toiminnan toimivuuteen ja tasalaatuisuuteen eri yksiköissä.

Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä kehitetään ja mallinnetaan. Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja osallisuuden kokemuksen mahdollistaminen ovat keskeisiä koulunuorisotyön tavoitteita.

3. Nuorten kokonais hyvinvoinnin tukeminen, osallisuuden vahvistaminen, palveluiden hyvä saavutettavuus ja laadukkuus

Kunnallinen nuorisotyö sekä tuottaa että koordinoi nuorille suunnattuja palveluja, joilla ehkäistään yksinäisyyttä, tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja vähennetään kuormittuneisuutta ja ahdistuneisuutta. Nuorten kouluttautuminen sekä työllistyminen vahvistavat yhteiskuntaan kuuluvuutta. Laadukkaisiin, helposti saavutettaviin ja nuorten kasvua ja kehitystä tukeviin palveluihin panostetaan. Tällaisia palveluja ovat mm. avoin nuorisotilatoiminta, erityisnuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, verkkonuorisotyö sekä paikkariippumaton jalkautuva nuorisotyö.

Kaikissa palvelurakenteissa huomioidaan digitaalisten palvelujen kehittäminen.

Työikäisten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet

1. Työikäisten mielen hyvinvoinnin lisääminen ja päihteidenkäytön väheneminen sekä pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen

Terapiat etulinjaan -toimintamallin jalkautus alkoi vuoden 2023 alussa. Toimintamallin jalkauttamisessa ja ylläpidossa tehdään yhteistyötä terveyskeskusten ja muiden sote-toimijoiden kanssa. Mielenterveys- ja päihdepalvelut (MTP) on lisännyt Vihdissä tiedottamista palveluihin hakeutumisesta ja hoidosta eri toimijoille.

Vihdissä tehdään yhteistyötä seurakunnan kanssa, esimerkiksi lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä. Seurakunnan kanssa toteutettiin väkivaltaa kokeneiden ryhmä vuonna 2023. Toiminta jatkuu vuonna 2024. ViaDia ry ja MTP toteuttivat yhteistyössä vuonna 2023 ryhmätoimintaa keskiviikkoisin mielenterveys- ja päihdehaasteissa oleville ikääntyneille.

MTP:llä oli vuonna 2023 Vihdissä ohjatun omahoidon ryhmiä ja kognitiivinen ryhmä perustuen Terapiat etulinjaan toimintamalliin. Lisäksi vuonna 2023 toteutettiin muita ryhmiä, mm. toimintaryhmä, keskusteluryhmä, liikuntaryhmä Kymppi, hyvinvointiryhmä Hyväri sekä luovuutta ruokkiva ryhmä Luova Minä. Osa ryhmistä oli ns. kurssimuotoisia muutaman kerran kokoontuneita, osa taas kokoontui koko vuoden ajan melko säännöllisesti viikoittain. Käyntimäärä ryhmässä oli vuoden aikana yhteensä 663 kpl. Määrä sisältää kaikki tilastoidut käynnit koko vuoden ajalta, ei eri asiakkaiden lukumäärää.

2. Työikäisten osallisuuden ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisääminen

Osallisuutta ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuutta sekä tunnettuutta lisäämällä kunta mahdollistaa työikäisten mielekkään toiminnan vapaa-ajalla. Vihtiläisten asukkaiden mielipiteitä kunnallisten palveluiden laadusta ja käytöstä tutkittiin kyselytutkimuksella v. 2022 ja sen mukaan kuntalaisten tyytyväisyys tiedottamiseen kunnan palveluista sekä vaikuttamisen mahdollisuudet ovat vähentyneet. Liikkumisen esteettömyyttä pidettiin kaikista huonoimpana asiana asuinkunnassa ja tyytyväisyys oli eniten laskenut juuri tässä asiassa (-0,74). On kuitenkin huomioitava, että kyselyyn vastasi vain 546 kuntalaista mikä vastaa 1,9% väestöstä. Kyselyssä ei myöskään kysytty vastaajien ikää, mutta ammatin perusteella vaikuttaisi siltä, että työikäisiä vastaajia oli n. 310. Liikuntapalveluihin liittyvät kysymykset sijoittuvat kunnan organisaatiossa eri toimialoille ja tyytyväisyyttä parantavia toimenpiteitä tulisi kohdentaa liikuntapalveluita laajempaan kokonaisuuteen. Kysyttäessä yleisesti kunnan palveluista tiedottamisesta vastaajien tyytyväisyys oli pienentynyt edellisestä vuodesta 7% ja kysyttäessä tiedottamisesta liikuntapalveluista tyytyväisyys oli pienentynyt 3%. Vastaajien kokemus vaikuttamisen mahdollisuuksista oli pienentynyt 2%,

Työikäisten osallisuuden ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisäämisessä on kuitenkin jatkettu aktiivisella linjalla, mutta tehtyjen toimenpiteiden riittävyttä tulee tarkastella kriittisesti. Tapahtumista, harrastuksista ja palveluista on viestitty tapahtumakalenteri- ja harrastushaku -nettipalveluissa, aktiivisella tiedottamisella sekä kunnan someväyliä hyödyntäen.

Kunnan kulttuuritoiminnan näkyvyyteen ja saavutettavuuteen on kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalueella panostettu merkittävästi vuonna 2023. Aktiivisen viestinnän, yhteistyöverkostojen, mainonnan ja medianäkyvyyden kautta tulosalueen toiminta on tullut esille kuntalaisille ja yhteistyökumppaneille. Tapahtumista ja toiminnasta viestitään mm. verkkosivuilla, somekanavilla, nettikalentereissa, paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla ja -screeeneillä.

Yleisten kulttuuripalveluiden vuosi 2023 oli kiireinen uusien ja tuttujen tapahtumien järjestämisessä, sekä Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen hankesuunnitelman ja alkavan remontin suunnittelussa. Epäonneltakaan ei välttytty ja vuoden päätapahtuma Nummela Art Night jouduttiin pääosin peruuttamaan juuri ennen porttien avaamista vaaralliseksi yltyneen myrskytuulen vuoksi. Kulttuuripalvelujen vuoden tapahtumissa ja näyttelyissä vieraili yhteensä noin 9000 kävijää.

Uutena tapahtumana kulttuuripalvelut oli suuressa roolissa Nummela -päivän tuotannossa yhteistyössä Nummelan killan, kunnan elinkeinopalveluiden, vihtiläisten yrittäjien, sekä yhdistysten kanssa. Tapahtuma oli erittäin onnistunut ja keräsi yli 4000 kävijää nauttimaan mm. lastenkulttuurista, musiikista ja katutaiteesta. Nummela -päivän jälkeen toteutettu kaksi viikkoa kestänyt kesäkatukokeilu Nummelan Pisteellä ja torilavalla keräsi n. 1000 kävijää monipuolisen ohjelman pariin. Galleria Pictorin vuosi oli kävijämäärältään ennätysellinen yli 2200 vierailijalla. Vuosi koostui jälleen laadukkaista näyttelyistä ja gallerian viestintää, tapahtumatarjontaa, sekä aukioloaikoja on edelleen kehitetty vastaamaan paremmin kuntalaisten tarpeita.

Vihdin museon uudet tilat ja perusnäyttely avattiin toukokuussa 2023 ja vuoden aikana museossa oli noin 7000 kävijää. Uusi museo Vihdin kirkonkylän Kuntalassa lisäsi museopalveluiden näkyvyyttä ja saavutettavuutta. Perusnäyttelyn kehittämisen ja vaihtuvien näyttelyiden myötä museotoiminnan laatu jatkuu kehittymistä museon peruspalvelujen ylläpitämisen rinnalla.

Kirjastopalvelujen vuoden 2023 kävijämäärä oli 465 797 ja lainamäärä 556 831. Kirjastopalvelujen tapahtumissa ja koulutuksissa oli noin 12 000 osallistujaa. Kirjaston tapahtumatuotannoista osallistujia ja huomiota keräsi erityisesti perinteinen Yökirjasto-tapahtuma, kirjastonauton 20v-synttärin sekä dekkariteemainen Vihdin kirjallisuuspäivä. Palvelujen saavutettavuutta ja tilojen laajoja käyttömahdollisuuksia ylläpidetään muun muassa pääkirjaston ja Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastoilla ja kirjastoautotoiminnalla.

Liikuntapalvelut jatkoi palveluiden aukioloaikojen laajentamista mm. pitämällä uimahallia avoimna arkipyhinä. Markkinointiin ja viestintään panostettiin aikaisempaa enemmän mm. lisäämällä lehti- ja somejulkaisujen määrää sekä uudistamalla kausiesitettä sekä visuaalisesti että sisällöllisesti. Ohjatun liikunnan saavutettavuutta pyrittiin lisäämään järjestämällä kesäkaudella avoimia, maksuttomia ulkoliikuntaryhmiä. Näiden suosio jäi valitettavan vähäiseksi markkinointiponnisteluista huolimatta. Uimahallin aulatilaan hankittii sekä kuntopyörä että crosstrainer kaikkien kuntalaisten vapaaseen käyttöön, tällä tavoiteltiin mm. uimakoululasten vanhempien aktivoimista lasten harrastamisen aikana.

TEAvisari on työväline kunnille ja kouluille. Tiedot kuvaavat terveydenedistämistä eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEAvisarin sisältämät osa-alueet ovat: sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, osallisuus sekä muut ydintoiminnot. Kulttuurin TEA-pistemäärä vuodelta 2023 oli 56/100, liikunnan vastaava arvo päivittyä v. 2024.

3. Työpaikkaomavaraisuuden lisääminen

Työpaikkaomavaraisuutta kasvattamalla pyritään lisäämään työikäisten hyvinvointia muun muassa vähentämällä työmatkajen kulkemista ja lisäämällä sitä kautta muuhun kuin matkustamiseen käytettävissä olevaa aikaa.

Työpaikkaomavaraisuuden paranemisella on hyvinvointiin lisäksi välillisiä vaikutuksia muun muassa kuntatalouden tasapainon sekä mahdollisesti paikallisen työllisyyden paranemisen kautta.

Toimenpiteenä on laajojen työpaikka-alueiden kaavoittaminen ja toteuttaminen, sekä tonttien luovutus elinkeinotoiminnantarpeisiin. Toimenpiteenä on myös uusien yritysten saaminen jo toimiviin tyhjiin toimitiloihin Vihdissä.

Ikäihmisten hyvinvointia edistävät tavoitteet:

Ikäihmisten hyvinvointia edistetään osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisäämisellä sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisemisellä. Hyvinvoinnin edistämässä korostuvat esteettömät asuinympäristöt, kohtuuhintaiset vuokra-asunnot sekä arkeen liittyvien palvelujen saavutettavuus. Palveluliikenne vaikuttaa oleellisesti ikääntyneiden kotona asumisen mahdollisuuksiin. Sähköisten palvelujen kehittäminen lisää osallisuuden ja palvelujen saavutettavuutta ajasta ja paikasta riippumatta. Järjestöyhteistyön koordinoiminen ja avustusten kohdentaminen hyvinvointia edistäviin palveluihin tuo näkyvyyttä järjestöille ja edistää palvelujen saatavuutta useammalle ikääntyneelle,

1. Ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. (Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen).

- Kaiku-kortin käyttöönotto, Karviaisen, etsivän nuorisotyön ja seurakunnan diakoniatyön jakamat kulttuurisetelit, joilla asiakas pääsee ilmaiseksi kulttuuripalveluihin.
- Liikkumishjelman laatiminen ikäihmisten osallisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi; kuntopolut, uimahallivuorot ja jummat, vapaaehtoisliikuttajat, kampanjat, kohdennettu viestintä.

2. Tietoisuuden lisääminen ikäihmisten olemassa olevista palveluista

- Palvelukalenterin kehittäminen ikäihmisille, kunnan nettisivuille valtuustokauden aikana.

3. Esteettömät, kohtuuhintaiset vuokra-asunnot

- Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen turvaaminen palveluiden läheisyydestä, yhteisölliset asumiskohteet ikäihmisille otettava suunnittelussa huomioon.

4. Palveluliikenne ja arkeen liittyvien palveluiden saavutettavuus

- Palveluliikenteen parantaminen mm. yhteydet eri kyliltä Nummelan ViaDia Senioritalolle, terveyskeskukseen ja Nummelan sekä Vihdin kirkonkylän muihin palveluihin.

5. Sähköisten palvelujen kehittäminen ja saavutettavuus ikäihmisille

- Ikäihmisten tiedottaminen ja opastaminen sähköisten palveluiden käytössä.

6. Ikäihmisten hyvinvoinnin lisääminen kohdentamalla avustuksia

- Avustusten myöntämisen perusteissa ikäihmisten hyvinvoinnin kärkiteemojen huomioiminen.
- Vuosittaiset teemat, joiden pohjalta avustukset kohdennetaan tiettyihin hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin (esim. mielenterveys- ja päihdepalveluihin, yksinäisyyden ehkäisemiseen).

7. Järjestöyhteistyön koordinoinnin kehittäminen

- järjestöstrategian jalkauttaminen ja järjestöjen työn näkyvyyden lisääminen
- harrastukset.vihti.fi -nettipalvelun markkinointi
- ”Virtaa vihtiläisille” -toiminnan jatko ainakin seuraavien kolmen vuoden ajan (saadulla hankeavustuksella)
- ”Seniorin ystävä”, Via Dia hakenut Stealta hankeavustusta (päätös tulee vuodenvaihteessa)
- Yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen seurakunnan kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujärjestelmän vahvuudet ja voimavarat Vihdin kunnassa

- kuntalaisten osallisuus ja aktiivisuus kunnassa on vahvaa
- lääkäripalvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen saatavuus on erittäin hyvällä tasolla
- ikäihmisten palvelurakenne on valtakunnallisten suositusten tasolla
- mielenterveys- ja päihdepalveluissa on toimiva organisaatio, matalan kynnyksen palveluja on kehitetty aktiivisesti ja sitä kautta saatu hyviä tuloksia
- kunnan ja perusturvakuntayhtymä Karviaisen välillä on toimiva yhteistyö peruspalvelujen järjestämisessä ja ennaltaehkäisevässä toiminnassa

Hyvinvoinnin edistämisen ja palvelujärjestelmän kehittämisen painopistealueet ja kehittämiskohteet Vihdin kunnassa

- kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen ja ylläpitäminen toimivien peruspalvelujen turvaamiseksi
- kunnan palveluiden ja sosiaali- ja terveystoimen palveluiden yhteensovittaminen ja ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen yhteistyössä Karviaisen (ja jatkossa itsehallintoalueen) kanssa
- kunnan päätöksenteon vaikutusten ennakoarvioinnin kehittäminen siten, että se huomioisi paremmin päätösten vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin
- työllisyyden edistämässä tavoitteena on saumaton yhteistyö kunnan työllisyystoimintojen ja elinkeinotoimen sekä Karviaisen (ja jatkossa itsehallintoalueen) sosiaalipalveluiden kanssa
- perheiden hyvinvoinnin lisääminen ja lastensuojelutarpeen väheneminen □ ehkäisevän päihdetyön merkitystä korostetaan osana kaikkia palveluja

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Sosiaali- ja terveystoimen palveluiden siirtyessä maakunnalliselle itsehallintoelimelle korostuu peruskunnan tehtävissä alueen elinvoimaisuuden turvaaminen sekä sivistyspalveluiden, erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen peruspalveluiden järjestäminen. Toimivilla peruspalveluilla pyritään ennaltaehkäisemään raskaiden erityispalvelujen tarvetta. Asiakkailla tulee olla hyvä tietämys peruspalveluista, ja niihin hakeutumiseen pitää olla hyvin

matala kynnyks. Asiakkaan ja perheen hyvinvointia on voitava tarkastella kokonaisuutena, ja palveluita tarjottava ennaltaehkäisevästi. Myös saumaton yhteistyö ja toimivien yhteistyökäytäntöjen luominen nyt Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja myöhemmin itsehallintoalueen kanssa edistää ennaltaehkäisevää työtä ja asiakkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Kuntalaisten hyvinvointia edistävä asia on myös osallisuus eri intressiryhmiin sekä mahdollisuus vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskeviin asioihin. Kunta haluaa toimia kumppanina ja mahdollistajana kuntalaisten vilkkaalle järjestötoiminnalle ja muulle osallistumiselle. Osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia päätöksentekoon vahvistetaan eri ikä- ja intressiryhmissä sekä vaikuttamistomielimillä että uusilla toimintatavoilla ja avoimella valmistelulla.

Vuodelle 2021-2025 laadittiin Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Työtä tehtiin ikäkausiryhmittäin ja jokaista työryhmää johti puheenjohtajapari, toinen Vihdin kunnan virkamiehistöstä ja toinen Perusturvakuntayhtymä Karviaisesta. Tavoitteet ovat sellaisia, että ne edellyttävät pitkäjänteistä työskentelyä ja yhteistyötä. Erityisesti ennaltaehkäisevän työn merkitys kunnan palveluissa korostuu tulevina vuosina, ja siksi ennaltaehkäisevän työn tukeminen sekä osaamisen vahvistaminen hyvinvoinnin edistämiseksi on keskeisessä asemassa kunnan palveluissa. Asiakaskohtaamisissa tehtävän työn merkitys ja asiakkaan ohjaaminen sekä varhainen tuki korostuvat kaikilla palvelusektoreilla. Ennaltaehkäisevän työn ja osaamisen vahvistaminen korjaavien palveluiden tueksi on yksi keskeinen toimenpide tuleville vuosille, joka hyvinvointi-indikaattoreiden perusteella nousee selkeästi esiin.

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategia

Vihdin strategia on valmisteltu yhteistyössä kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja henkilökunnan kanssa hyödyntäen olemassa olevaa tietoa, kokemusta ja näkemyksellisyyttä. Kuntalaiset ovat voineet osallistua prosessiin kuntalaiskyselyn ja avoimen palautteenantomahdollisuuden kautta. Toteutetuista tutkimuksista on hyödynnetty muuttajatutkimuksen ja asukaskyselyn tuloksia sekä valtuustoseminaareissa nousseita tavoitteita ja lukuisia työpajakeskusteluita.

Strategiatyöskentelyssä sekä kaikissa palautteissa nousi Vihdin teemoiksi kuntalaisten arjen ja asumisen sujuvuus, yhteisöllisyys, elinkeinotoiminnassa yrittämisen helppous sekä viihtyisä vetovoimainen ja luonnonläheinen elinympäristö.

Arvomme ovat:

- **ASIAKASLÄHTÖISYYS**
- **VASTUULLISUUS**
- **YHTEISÖLLISYYS**

Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Strategiakaudella on yksi pääteema: Aktiivisten ihmisten Vihti "Kunta on mahdollistaja sille toiminnalle, jota kuntalaiset itse tekevät". Tämä ajatus on toimintamme perusta. Rakentava me-henki ja tiivis yhteistyö vihtiläisten kanssa johtavat ihmisläheisempään tapaan olla ja toimia.

Vihti on aktiivisen elämän mahdollistaja. Korostamme kuntalais- ja asiakaslähtöistä ajattelua kaikessa tekemisessämme. Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja turvattua elämää.

Aktiivisten ihmisten Vihti rakentuu yhteiselle arvopohjalle ja kahden keskeisen painopisteen kehittämiseksi:

1. Liikkuminen

Liikkuminen ja sen sujuvat sekä monipuoliset mahdollisuudet kannustavat omaehtoiseen liikkumiseen ja edistävät asukkaittemme hyvinvointia.

Vihtiin ja sen elävään luontoon ovat aina kaikki tervetulleita. Mahdollistamme kuntalaisille samalla yhä sujuvampaa liikkumista paikasta toiseen ja panostamme:

- Etätyöhön luomalla puitteet, jotka mahdollistavat sujuvampaa etätyöskentelyä kotikunnasta käsin,
- Uusien liikkumisen muotojen edistämiseen ja joukkoliikenteen kehittämiseen,
- Luonnon virkistyskäytän edistämiseen ja ihmisten kannustamiseen ulkona liikkumiseen,
- Sähköisiin palveluihin ja digitalisaation hyödyntämiseen sujuvan asioinnin varmistamiseksi, sekä
- Toimintakulttuurin muutokseen.

2. Elinvoima

Kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen ja ylläpitäminen toimivien peruspalvelujen turvaamiseksi on tärkeää. Mahdollistamme kuntamme kehitystä uudenaikaiseen suuntaan ja haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Kunnan elinvoimaa rakennetaan:

- Sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostamalla. Kunnan tarjoamalla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista Vihtiin.
- Nostamalla maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnan kuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedellytyksiä.
- Markkinointia kehittämällä. Elinvoimaisempi yritys-elämä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä.
- Ilmastostrategian toimenpiteisiin sitoutumalla kannamme oman osuutemme asetetuista päästöjen vähennystavoitteista.
- Henkilöstömme palveluasennetta ja työhyvinvointia kehittämällä.
- Tasapainoisella taloudella.
- Toteuttamalla Vihdin bränditekoja houkuttavuuden lisäämiseksi.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 pitää sisällään seuraavat lakisäätöiset ja muut kuntatasoiset hyvinvointia edistävät suunnitelmat

Terveystieteiden järjestämissuunnitelma v.2021-2024

<http://husd360fi.oncloudos.com/kokous/2020406849-1-1.PDF>

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palvelutasosuunnitelma

<https://karviainen.fi/wp-content/uploads/2021/01/Palvelutasosuunnitelma-2021-2024.pdf>

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

<https://www.vihti.fi/wp-content/uploads/2019/08/Lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma-2019-2021.pdf>

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi

<https://www.vihti.fi/wp-content/uploads/2021/03/Suunnitelma-ikaantyneen-vaeston-tukemiseksi-2019-2021.pdf>

Mielenterveys- ja päihdestrategia

<https://karviainen.fi/wp-content/uploads/2022/02/Mielenterveys-ja-paihdesuunnitelma-2021-2024.pdf>

Vihdin kunnan järjestöstrategia

<https://vihti.oncloudos.com/kokous/20219-3-647.PDF>

6 Hyvinvointisuunnitelma

Tavoitteet ikäkausiryhmittäin

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
<p>Varhaiskasvatusikäisten hyvinvointi</p> <p>1. Tuen oikea-aikaisuus:</p> <p>Lapsi saa oikea-aikaisesti tarvitsemaansa tukea ja vanhemmat vahvistusta omaan vanhemmuuteensa .</p> <p>Läheisverkostolla ja muilla arjen verkostoilla sekä peruspalveluilla on tärkeä merkitys perheiden hyvinvoinnin kannalta.</p> <p>Vanhempien tuki erotilanteissa.</p> <p>Digitaalisten palveluiden kehittäminen.</p>	<p>Perhekeskustoimintaa kehitetään ja yhtenä keskeisenä osa-alueena on kohtaamispaikka -toiminta. (vertaistuki)</p> <p>Perhevalmennuksia kehitetään edelleen.</p> <p>Sosiaalihojajien jalkautumisesta varhaiskasvatuksen yksiköihin on saatu hyviä kokemuksia ja toimintaa jatketaan.</p> <p>Esiopetuksessa toteutetaan hyväksi todettua 6 -askelta kouluun toimintamallia.</p> <p>SIB -hankkeen avulla tuetaan vakavassa syrjäytymisvaarassa olevia pikkulapsiperheitä. Perheet ohjautuvat</p>	<p>Vastuutaho</p> <p>Kunnan varhaiskasvatus-palvelut ja</p> <p>LUVN Perhekeskus</p>	<p>Sotkanet ja hyvinvointi-/terveyskyselyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste, kuntalaisille suunnattu kysely palveluista (asiakaskokemukset),</p> <p>Neuvolan laajojen terveystarkastusten peittävyys</p> <p>SIB (pitkäaikaisseuranta)</p>	<p>Perhekeskus: matalan kynnyksen <i>Eron ensiapupiste</i> on ollut käytössä kaikille hyvinvointialueen asukkaille.</p> <p>Lastensuojelun sekä sosiaalihoitolain mukaisen lapsiperhepalvelun työntekijät ovat käyttäneet työssään systeemistä työtettä THL:n suosituksen mukaisesti</p> <p>Sosiaalihojajien jalkautuminen varhaiskasvatukseen ei toteutunut vuonna 2023</p>

	<p>toimintaan neuvolan kautta.</p> <p>Avioliittolain mukaisen sovittelutoiminnan kehittäminen</p>			<p>Kuusi askelta kouluun toimintamalli on käytössä kaikissa esikouluryhmissä.</p> <p>Neuvolapalveluissa terveystarkastukset toteutuivat pääosin normaalisti vuoden 2023 osalta. Leikki- ikäisten tarkastukseen pääsyä jouduttiin henkilöstöpulan vuoksi rajoittamaan syys-lokakuussa.</p> <p>SIB-hankkeessa vuonna 2023 työskentelyssä 34 perhettä.</p>
--	---	--	--	---

<p>Kouluikäisten hyvinvointi:</p> <p>1) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa2) Tuen oikea-aikaisuus ja oikeanlainen tuki</p> <p>Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen kouluissa</p> <p>Tuen oikea-aikaisuus ja oikeanlainen tuki</p> <p>Ennaltaehkäisevä päihdekasvatustyö</p>	<p>Kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen</p> <p>Harrastetakuu, koulukerho- ja harrastustoiminta</p> <p>Opiskeluhuollon toimivuus ja suunnitelman laatiminen</p> <p>L-U Sote ja erikoissairaanhoidon järjestää koulutusta lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin, IPC-menetelmä masennuksen hoitoon sekä CoolKids</p> <p>hoitomenetelmä ahdistuksen hoitoon.</p> <p>Opetuspalvelut pilotoi Back2School-interventiota, jonka avulla vähennetään koulupoissaoloja.</p> <p>Yhteistyössä moniammatillinen päihdevalistustyö: vanhempainillat, Haltuun-tunnit</p>	<p>Vastuutaho</p> <p>Kunnan opetus- ja hyvinvointipalvelut (opiskeluhuolto ja nuorisopalvelut)</p> <p>Karviainen</p> <p>Karviainen:</p> <p>Perhekeskus</p> <p>Sivistystoimi, seurakunta, poliisi, Karviaisen perhekeskus</p>	<p>Sotkanetin tilastot</p> <p>Kouluterveyskysely</p> <p>Koulu kuntoon - hankkeen kautta teetetty toukokuun -21 aikana hyvinvointikysely kaikille kunnan 7. - luokkalaisille oppilaille, 8.- ja 9. - luokkalaisilla kouluterveyskysely, koulupoissa-olojen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen</p> <p>Oppivelvollisuusiän laajeneminen-> päättötodistuksen saaminen, pudokkaiden seuranta (uusi Valpas -järjestelmä)</p> <p>Laittomien huumeiden käyttö</p> <p>Asennemuutos huumeisiin suhtautumisessa (THL/kouluterveyskysely)</p>	<p>Kouluterveyskysely 8. ja 9.lk 2023:</p> <p>Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana 42,8 % (2021: 35,4%)</p> <p>Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 12,5 % (2021: 6,4 %)</p> <p>Tuntee itsensä yksinäiseksi 14,0 % (2021: 17,0 %)</p> <p>Koulupoissaolojen puuttumisessa on toimittu kuntatasoisen opiskeluhoitosuunnitelman liitteenä olevan poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti. Opetushallituksen antaman määräyksen mukaisesti opetuksen järjestäjän on 1.8.2023 alkaen ollut tehostettava poissaolojen ehkäisemistä, niiden seuranta ja niihin puuttumista.</p> <p>Keväällä 2023 perusopetuksen päättötodistuksen sai 99% Vihtin kunnan koulujen 9. luokkalaisista.</p>
Nuorten	Kunnallisella	Vastuutaho	Sotkanet,	Kunnallisen

<p>hyvinvointi:1. Nuorten kokonaishyvinvoinnin tukeminen, osallisuuden vahvistaminen, palveluiden hyvä saavutettavuus ja laadukkuus</p>	<p>nuorisotyöllä on sekä palveluja tuottava että koordinoiva rooli: yhteistyö eri julkisten sekä kolmannen sektorien toimijoiden kanssa on keskeistä. Nuorten kouluttautuminen sekä työllistyminen vahvistavat yhteiskuntaan kuuluvuutta.</p>	<p>Kunnan nuorisopalvelut</p>	<p>Kouluterveyskysely, Valtakunnallinen nuorisobarometri, Asiakaskokemukset/ nuorille suunnatut kyselyt</p>	<p>nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna teetti nuorisotiloilla käyville nuorille kyselyn. Vihdin kyselyyn vastasi 112 nuorta.</p>
<p>Yksinäisyyden ehkäiseminen, psyykkiseen hyvinvointiin panostaminen, kuormittuneisuuden ja ahdistuneisuuden vähentäminen.</p>	<p>Toimiviin palveluihin satsaaminen; nuorisotilatoiminta, etsivä nuorisotyö ja verkkonorisotyö</p>			<p>Vastausvaihtoehdot olivat 1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3= ei samaa eikä eri mieltä, 4= jokseenkin samaa mieltä 5= täysin samaa mieltä. Nostoja tuloksista (3, 4 tai 5 vastanneiden osuus)</p>
<p>Digitaalisten palveluiden kehittäminen.</p>	<p>Kesäleirit, Haltuun - tunnit (päihdekasvatustyö)</p> <p>Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen</p> <p>Jalkautuva työ nuorten pariin</p> <p>Nuorisovaltuusto - toiminta</p> <p>Ankkuritoiminta</p> <p>ICP ja Cool Kids - koulutukset</p>	<p>Karviainen: Perhekeskus</p>		<p>Voin olla turvallisesti oma itseni nuorisotilalla: 95,5% vastaajista</p> <p>Nuorisotilalla tunnen kuuluvani porukkaan: 95,5% vastaajista</p> <p>Olen löytänyt uusia kavereita nuorisotilalta: 63,4% vastaajista</p> <p>Nuorisotilalla on turvallinen ilmapiiri riippumatta siitä, ketkä ohjaajista ovat töissä: 97,3% vastaajista</p>
				<p>Vihdin nuorisovaltuusto teetti peruskoulun ja toisen asteen opiskelijoille Vihti nuorten silmin - kyselyn. Kyselyyn vastasi 809 vihtiläistä lasta ja nuorta. Nostoja kyselyn tuloksista:</p>

				<p>Vastaajista 87,5% oli tietoisia nuorisopalvelujen toiminnasta</p> <p>Vastaajista 89,9% koki palvelut osittain tai kokonaan helposti hyödynnettäviksi</p> <p>Vastaajista 71,5% koki viihtyvänsä Vihdissä hyvin tai tyydyttävästi.</p>
<p>Työikäisten hyvinvointi</p> <p>1. Työikäisten mielen hyvinvoinnin lisääminen ja päihteidenkäytön väheneminen sekä pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen</p> <p>Mielen hyvinvoinnin lisääminen ja päihteidenkäytöstä aiheutuvien haittojen vähentäminen</p> <p>Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta.</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on vähentää päihteiden kysyntää, saatavuutta, tarjontaa ja päihdehaittoja sekä edistää terveyttä,</p>	<p>Laaditaan ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihde -strategia Perusturvakuntayhtymä Karviaiseen</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön toimielimen toiminta käynnistetään kunnassa 1.8.2021</p> <p>Järjestetään ryhmätoimintaa (MiePä-ryhmät)</p> <p>Järjestetään henkilöstölle puheeksiotto -koulutusta</p> <p>Tiivistetään yhteistyötä mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien järjestöjen kanssa</p>	<p>Vastuutaho:</p> <p>Perusturvakuntayhtymä Karviainen sekä kunnan sivistyspalvelut</p>	<p>Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000</p>	<p>29,7 (2023)</p> <p>445 (2023)</p> <p>9,6 (2022, ei päivitettyä tulosta)</p>

turvallisutta ja hyvinvointia.			vastaavan ikäistä Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttäneitä (vuosi 2018 ennakkotieto) Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Ehkäisevän päihdetyön toimielimenä toimii hyvinvointilautakunta
--------------------------------	--	--	---	---

<p>2. Työikäisten osallisuuden ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisääminen</p> <p>Osallisuuden ja vapaa-aika - palveluiden saavutettavuuden ja tunnettuuden lisääminen.</p> <p>Osallisuutta ja vapaa-aikapalveluiden saavutettavuutta sekä tunnettuutta lisäämällä kunta mahdollistaa työikäisten mielekkään toiminnan vapaa-ajalla.</p>	<p>Aukioloajoissa sekä palveluiden tarjonnassa huomioidaan työikäiset entistä paremmin.</p> <p>Mobiili- ja sähköisten palveluiden lisääminen/tunnettuus</p> <p>Järjestetään erilaisten vapaaikasektorin foorumeita</p> <p>Kehitetään ja ylläpidetään osallisuutta mahdollistavia palveluita</p>	<p>Vastuutaho: Kunnan liikunta- ja kulttuuripalvelut</p>	<p>Kuntalaisbarometrin tulos: kunnan palveluista tiedottaminen, miten kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuudet on hoidettu asuinkunnassa, tyytyväisyys vapaa-aikapalveluiden järjestämiseen</p> <p>Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä</p> <p>Kulttuurin edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä</p>	<p>Kuntalaisbarometrin tulokset:</p> <p>Kunnan palveluista tiedottaminen -> 46% piti tätä hyvin hoidettuna (v.22 47%)</p> <p>Vaikuttamisen mahdollisuudet -> 21% piti tätä hyvin hoidettuna (v.22 23%)</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden järjestäminen asteikolla 1-5:</p> <p>Kulttuuri- ja sivistyspalvelut 3,51 (v. 22 3,54)</p> <p>Liikuntapalvelut 3,36 (v.22 3,49)</p> <p>TEA-viisarin pistemäärät:</p> <p>Kulttuuri 56/100 (2023)</p> <p>Liikunta 55/100(2022, ei uusia tuloksia)</p>
		<p>Vastuutaho: Kunnan elinvoimapalvelut: kaavoitus- ja maankäyttö- palvelut, elinkeino- palvelut</p>	<p>Työpaikkaomavaraisuusaste</p>	<p>v. 2022 59,08% (Ei tuloksia vuodelta 2023)</p> <p>Vuonna 2021: 59,7 %</p> <p>Vuonna 2020: 60,3 %)</p>

Laajojen työpaikka-
alueiden
kaavoittaminen ja
toteuttaminen,
sekä tonttien
luovutus
elinkeinotoiminnant
arpeisiin.

**3.
Työpaikkaomava
raisuuden
lisääminen**

Työpaikkaomavarai
suusasteen
kasvattaminen

<p>Työpaikkaomavaraisuutta kasvattamalla pyritään lisäämään työikäisten hyvinvointia muun muassa vähentämällä työmatkajen matkustamiseen käytettävissä olevaa aikaa.</p> <p>Työpaikkaomavaraisuuden paranemisella on hyvinvointiin lisäksi välillisiä vaikutuksia muun muassa kuntatalouden tasapainon sekä mahdollisesti paikallisen työllisyyden paranemisen kautta.</p>				

<p>1. Ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. (Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen).</p> <p>Ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Pandemia-ajan jälkihoidon huomioiminen.</p> <p>Tietoisuuden lisääminen ikäihmisten olemassa olevista palveluista.</p>	<p>Kaiku-kortin käyttöönottoaminen (Karviaisen, etsivän nuorisotyön ja seurakunnan diakoniatyön jakamat kulttuurisetelit, joilla asiakas pääsee ilmaiseksi kulttuuripalveluihin).</p> <p>Liikkumishjelman laatiminen ikäihmisten osallisuuden ja aktiivisuuden lisäämiseksi.</p> <p>Palveluiden järjestäminen ja mahdollistaminen ikäihmisille poikkihallinnollisena yhteistyönä; kuntopolut, uimahallivuorot ja jumpat, vapaaehtoisliikuttajat, kampanjat, kohdennettu viestintä.</p> <p>Palvelukalenterin kehittäminen ikäihmisille kunnan nettisivuille valtuustokauden aikana.</p>	<p>Vastuutaho:</p> <p>Kunnan kulttuuripalvelut</p> <p>Kunnan liikuntapalvelut, infra- ja tukipalvelut (saavutettavuus), yhteistyössä Karviaisen, seurakunnan sekä järjestötoimijoiden kanssa</p> <p>Kunnan kulttuuripalvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (kunta, Karviainen, seurakunta, ViaDia, kolmas sektori)</p>	<p>Jaettujen kulttuuriseteleiden määrät, asiakaskokemukset</p> <p>Wirtaa vihtiläisille vanhuksille osallistujien määrät, kunnan jakamien liukusteiden määrät, ikäihmisille suunnatut tapahtumat</p> <p>Palvelukalenterin käyttäjämäärät.</p>	<p>Kunta on jakanut maksuttomia liukusteita kaikille 65-vuotiaille ja sitä vanhemmille ikäihmisille 15.1.2024 alkaen.</p> <p>Kaikukorttia ei ole otettu käyttöön. Käyttöönottoa harkitaan uudelleen sen jälkeen kun kulttuurikeskuksen toiminta on saatu aloitettua.</p> <p>Liikuntapalvelut järjestivät vuonna 2023 kaikkina arkipäivinä sekä kuivan maan - että vesijumppaa yhdessä lähiliikuttajien kanssa.</p> <p>Ikäihmisten palveluita voi hakea kunnan tapahtumakalenterista</p> <p>Wirtaa vihtiläisille vanhuksille -hankeen toimesta on vuonna 2023 liikutettu viikoittain noin 100 ikäihmistä heidän kotonaan tai erilaisissa kerhoissa</p>
<p>2. Ikäihmisten arjen sujuvuuden turvaaminen.</p>	<p>Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen turvaaminen palveluiden läheisyydestä, yhteisölliset</p>	<p>Vastuutaho:</p> <p>Konsernipalvelut, elinvoimapalvelut mm. kaavoitus</p>	<p>Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä</p>	<p>Kotona asuvia 65 vuotiaita oli 97.0 % vuonna 2021 ja vuonna 2022 vastaavasti 97,4 % ja 75 vuotta</p>

Esteettömät, kohtuuhintaiset vuokra-asunnot	asumiskohteet ikäihmisille otettava suunnittelussa huomioon.		Hissittömien vuokra-asuntojen määrä	täyttäviä vuonna 2021 oli 94 % ja vuonna 2022 vastaavasti 94,8 %. Tulos on hyvällä tasolla.
Palveluliikenne ja arkeen liittyvien palveluiden saavutettavuus.	Palveluliikenteen parantaminen mm. yhteydet eri kyliltä Nummelan ViaDia Senioritalolle, terveyskeskukseen ja Nummelan sekä Vihdin kirkonkylän muihin palveluihin.	Kunnan kuljetuspalvelut	FCG:n Vihdissä ikäihmisille teettämän kyselyn tulokset, raportti ilmestynyt alkuvuodesta	Vuoden 2022 aikana edistettiin Nummelan ydinkeskustan alueella muun muassa asemakaavoja N194 ja N206, joilla mahdollistetaan asumista kattavien palveluiden läheisyyteen. Kaavassa N206 on määrä osoittaa rakennuspaikka kohtuuhintaisen asumisen tarpeisiin, ja kaavassa N194 on osoitettu rakennuspaikka erityisesti senioriasumista varten. Kaava N194 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa maaliskuussa 2023. Ydinkeskustaan on lisäksi käynnistynyt kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa tuottava rakennushanke.
Sähköisten palvelujen kehittäminen ja saavutettavuus ikäihmisille.	Ikäihmistien tiedottaminen ja opastaminen sähköisten palveluiden käytössä.	Kunnan ja Karviaisen sekä muiden toimijoiden kuten seurakunnan, järjestöjen, kolmannen sektorin kuten Via Dian palvelut	Kuntalaiskysely /kuntabarometri	Palveluliikenteellä tehtiin vuonna 2023 yhteensä 1.913 matkaa. Matkamäärät ovat olleet laskussa ja vuonna 2023 palveluliikenteellä tehtiin n. 250 matkaa edellistä
			Palveluliikenteen reittien määrä	
			Palveluiden käyttäjämäärät	
			Ikäihmisille suunnatut, palveluiden käyttöä ja toimivuutta kartoittavat kyselyt	

<p>3. Yhteistyön tiivistäminen vapaaehtois-/järjestötoimijoiden kanssa ikäihmisten palveluiden järjestämiseksi.</p> <p>Ikäihmisten hyvinvoinnin lisääminen kohdentamalla avustuksia.</p> <p>Järjestöyhteistyön koordinoinnin kehittäminen.</p>	<p>Avustusten myöntämisen perusteissa ikäihmisten hyvinvoinnin kärkeemojen huomioiminen:</p> <p>Vuosittaiset teemat, joiden pohjalta avustukset on kohdennetaan tiettyihin hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin (esim. mielenterveys- ja päihdepalveluihin, yksinäisyyden ehkäiseminen), kunnanhallituksen kautta (sidottu hyvinvointikertomukseen)</p>	<p>Vastuutaho:</p> <p>Kunta ja Karviainen yhteistyössä seurakunnan ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Kunnan hallinto.</p>	<p>Avustusten määrät.</p> <p>Tapahtumien määrä.</p> <p>Järjestöjen ja seurakunnan kokemukset (esim. kyselyjen kautta).</p>	<p>vuotta vähemmän.</p> <p>Hyvinvointiavustuksen pääteemoina olivat 2023 ikäihmisten osalta ikäihmisten osallisuuden ja arkiaktiivisuuden lisääminen. Vuonna 2023 ei jaettu hyvinvointiavustuksia, koska saapuneet hakemukset eivät täyttäneet Vihdin avustus- ja stipendisäännön hyvinvointiavustukselle määrittämiä ehtoja.</p> <p>ViaDia Länsi-Uusimaa ry:n senioritoiminnassa yli 63-vuotiaita on kohdattu vuonna 2023 yhteensä 13 149 kertaa. Erillisiä asiakkaita on käynyt 1329. Erilaisia vertais- ja harrasteryhmiä sekä tilaisuuksia yhteensä 105. Yli 63-vuotiaiden yhteisöllisyyden kokemus vahvistui 25 % vuoteen 2022 nähden. 87 % vastaajista koki kuuluvansa Senioritalon yhteisöön.</p> <p>Vihdin evl-seurakunta postitti 2023 lokakuussa 732 ikäihmiselle onnittelupaketin. Ruokalippujen avulla kävi syömässä 108</p>
---	--	--	--	--

				<p>ikäihmistä. Vihtin kirkonkylällä järjestettiin yhteensä 18 kertaa Ikaihmisten päivä, joihin osallistui 682 hlö. Seurakunnan projektirahalla maksettuja taksikyntejä käytettiin ikäihmisten päiviin 114 kertaa. Kevätkauden päättäjäisiin osallistui yhteensä 207 henkilöä. Joulukauden päättäjäisiin osallistui yhteensä 609 henkilöä.</p>
--	--	--	--	---

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointiraportti 2023 koottiin Vihdin kunnan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistyönä. Hyvinvointi- ja terveyden edistämistyötä johtaa Vihdin kunnassa sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen. Työn koordinaatiosta vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija.

Raportti koottiin ikäkausiryhmittäin (lapset ja nuoret, työikäiset, ikäihmiset). Ikäkausiryhmien työskentelystä ja asiantuntijoiden koonnista vastasi kunkin ryhmän puheenjohtaja yhdessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan kanssa. Ikäkausiryhmien puheenjohtajat olivat:

1. Lapset ja nuoret: Vihti: Nuorisopäällikkö Sampo Anttila

2. Työikäiset: Vihti: Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva

3. Ikäihmiset: Vihti: Hallintopäällikkö Antti Luukkanen

Ikäkausiryhmien työskentelyyn osallistui johtavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita varhaiskasvatus-, opetus-, opiskeluhoito-, nuoriso-, kulttuuri-, liikunta ja kaavoituspalveluista.

Raportin koontia tukivat lisäksi mm. Vihdin kunnan talousjohtaja, Vihdin kunnan kehittämispäällikkö, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen vastuhenkilöt sekä ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön henkilöstö.

8 Suunnitelman käsittely toimielimissä

Ympäristölautakunta 29.5.2024

Sivistyslautakunta 4.6.2024

Elinvoimalautakunta 11.6.2024

Hyvinvointilautakunta 13.6.2024

Kunnanhallitus 19.8.2024

Kunnanvaltuusto 30.9.2024